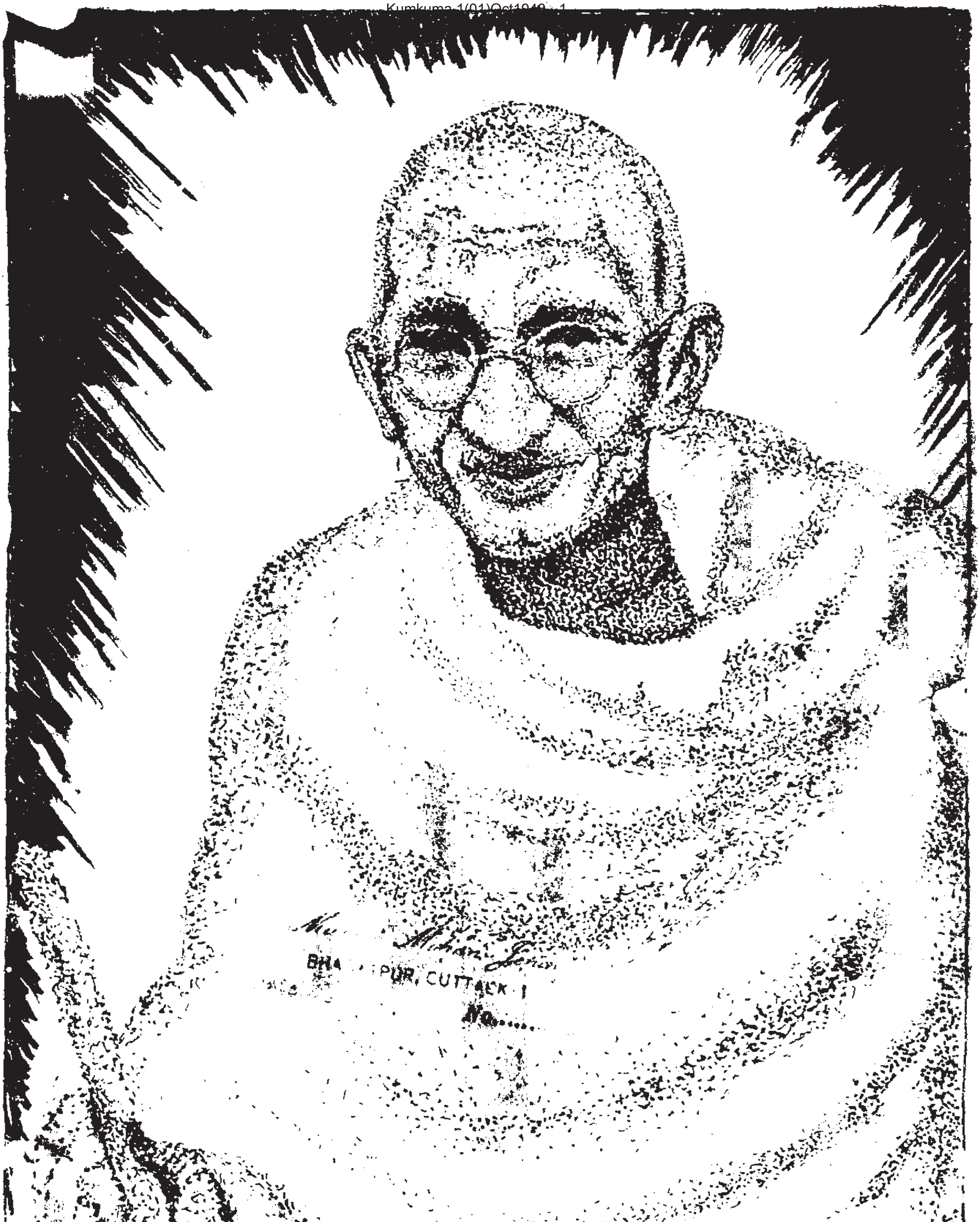

Digitized by srujanika@gmail.com

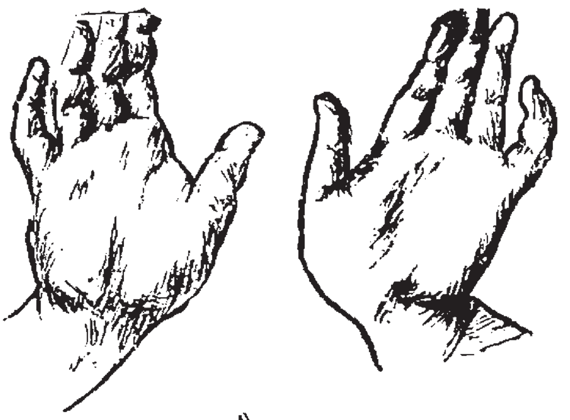

ଶୁଭାଶୀଷ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା —

ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ମହାନ୍ତି

ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ଦାସ

ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଶ୍ରୀ ଗୋଦାବରୀଶ ମହାପାତ୍ର ଲେଖୁଛନ୍ତି

ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ ଲେଖୁଛନ୍ତି

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖିକା ଶ୍ରୀମତୀ ସୁପ୍ରଭା କୁଅଁର ଲେଖୁଛନ୍ତି

"ବିଦ୍ୟାପୁରୀ"ର ପ୍ରିୟ ଲେଖକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ଲେଖୁଛନ୍ତି

ଓଡ଼ିଶାର ସୁବିଖ୍ୟାତ ଚିତ୍ରକର ଓ ସାହିତ୍ୟିକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପାଳ କାନୁନ୍‌ଗୋ ଲେଖୁଛନ୍ତି —

"...... It delights me most to hear of the publication of an Oriya magazine from Bombay ......"

ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଶ୍ରେଷ୍ଠ କଥାଶିଳ୍ପୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରାଜକିଶୋର ରାୟ ଲେଖୁଛନ୍ତି —

"...... କୁଙ୍କୁମକୁ ସ୍ୱାଗତ ଜଣାଉଛି ......"

ଜଗନ୍ନାଥ ମନ୍ଦିର ଗବେଷଣା ସମିତିର ପ୍ରଧାନ ସମ୍ପାଦକ ଓ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟର ଉତ୍ସାହୀ ଗବେଷକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସଦାଶିବ ରଥ ଶର୍ମା ଲେଖୁଛନ୍ତି —

"ଆପଣ ସୁଦୂର ପ୍ରଦେଶରୁ କୁଙ୍କୁମଟି ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରବାସୀ ଓଡ଼ିଆ ମାନଙ୍କର ସେବା ନିଜତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କରୁଅଛନ୍ତି, ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଓ ଆପଣଙ୍କ ଉଦ୍ୟମକୁ ମୁଁ ମୋର ଶୁଭ ଆଶିଷ ଦେଉଅଛି ଓ ନିଳାଦ୍ରୀନାଥଙ୍କ ଚରଣାରବିନ୍ଦରେ ଏହାର ଦୀର୍ଘାୟୁ କାମନା କରୁଛି।"

ଓଡ଼ିଶାର ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧ କବି, ଐତିହାସିକ ଓ ପ୍ରାଚ୍ୟବିଦ୍ୟାମହାର୍ଣ୍ଣବ ପଣ୍ଡିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ଲେଖୁଛନ୍ତି —

"...... କୁଙ୍କୁମ ବାହାରୁ ଅଛି ......

ଏ ଖବର ମୋତେ କେତେ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଛି, କଣ କହିବି? ସତେ! ବମ୍ବେ ସହରରୁ ଓଡ଼ିଆ କାଗଜ ବାହାରିବ। ଗର୍ବରେ ଛାତି ଫୁଲି ଉଠୁଛି।

ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରପତ୍ରିକା ଗୁଡ଼ାକରେ ଯେଉଁ ଦୀନତା, ଯେଉଁ ସେକ୍ସପିୟର, ଯେଉଁ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ଜାଗ୍ରତ ଦେଖୁଛି। ସେଥିପାଇଁ ତୁମ ଭଳି କଳାକୁଶଳୀ ପ୍ରଚାରକ ଏଥିରେ ଅଗ୍ରସର ହେଲେଣି, ଏତିକି ଭରସା। ଆମର ସାହିତ୍ୟ ପଥ ଗଢ଼ିବାକୁ ଗଲେ ଉତ୍କଳ ଭାରତୀ ବର୍ତ୍ତମାନ ନିରାଭରଣା, କୁଙ୍କୁମ ବିହୀନା, ମଳିନବଦନା ବିଧବା ଭଳି ଦିଶୁଛନ୍ତି। ତୁମେ ତାଙ୍କ ଭାଲ ପଟରେ କୁଙ୍କୁମ ଟୋପା ଦେବାକୁ ବସିଛ। ପ୍ରସାଧନ ଏତେ କରିବାକୁ ହେଲେ ଯେଉଁ ନୈପୁଣ୍ୟ ଦରକାର ତୁମର କଳାର ସ୍ୱରୂପ ତାହା ଅଛି। ଆମ ତ ହାତହେପତି ଦିଅଁ ଗଢ଼ିବାକୁ ସାହସ କରୁ ନାହିଁ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ। ଅନେକେ ଏହି ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଉତ୍କଳ ସାହିତ୍ୟକୁ ଖିଆଲ, କୁତ୍ସିତ କରି ପକାଉଛନ୍ତି। ମୁଁ ଆଶୀର୍ବାଦ କରୁଛି ତୁମ କଲମ ମୁନରେ ଅମୃତ ବରଷୁ। ତୁମ ତୂଳିକା ଅଗରେ ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଫୁଟୁ। କୁଙ୍କୁମ ପ୍ରକୃତରେ ଉତ୍କଳ-ସରସ୍ୱତୀଙ୍କର ଅନୁପମ ଶୋଭା ଲାବଣ୍ୟ ପ୍ରକଟ କରୁ। କୁଙ୍କୁମ କେବଳ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ଗୌରବରେ ଦିନେ ଦିନେ ତାର ସ୍ୱରୂପ ବିକାଶ କରୁ।......

...... ମୋର ଆଶା କୁଙ୍କୁମ ଗତାନୁଗତିକ ରୀତି ଅନୁସରଣ ନକରି ନୂଆ ନୂଆ ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ ଦିଆଇବ। ନୂଆ ନୂଆ ସୃଷ୍ଟି କୋଣରୁ ଚେତନା ରସ ପରିବେଷଣ କରିବ।......"

"କୁଙ୍କୁମ" ପାଇଁ ଶୁଭାଶୀଷ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଓ ଉତ୍ସାହର ବାଣୀ ବହନ କରି ପ୍ରଚୁର ବହୁ ପତ୍ର ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ହସ୍ତଗତ ହୋଇ ଅଛି। କୁଙ୍କୁମ ପାଇଁ ଏହା ନିଶ୍ଚୟ ଶୁଭ ଲକ୍ଷଣ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଖୁବ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇଅଛୁ! ଶୁଭାକାଂକ୍ଷୀ ମାନଙ୍କୁ ତାହେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଉଛୁ।

ସମ୍ପାଦକ

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମ୍ପାଦକ - ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦନ ମହାପାତ୍ର ।
ଚିତ୍ରକଳା ସମ୍ପାଦକ - ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାଶ ।

ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ • ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା
ଅକ୍ଟୋବର • ୧୯୪୮

ପ୍ରିୟ ପାଠକ ପାଠିକା,

ନମସ୍କାର ।

ନୂଆ ପତ୍ରିକା 'କୁଙ୍କୁମ' ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ଯଦ୍ୟପି ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି ବୋଲି ନୂଆ ଲାଗିପାରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ନୂଆ ପତ୍ରିକା କଥାଟାରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୂଆ ଶୁଣିବାର କିଛି ନାହିଁ କାରଣ ଓଡ଼ିଶାର ପାଠକ ପାଠିକାମାନେ ନୂଆ ନୂଆ ପତ୍ର ପତ୍ରିକା ଦେଖିବାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ । କିନ୍ତୁ ଗୋଟାଏ କଥା କେହି ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ — ପତ୍ରିକାର ଦୀର୍ଘାୟୁଷ । ଅଧିକାଂଶ ନୂଆ ପତ୍ରିକା କେତୋଟି ସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରକାଶ ପରେ ବନ୍ଦ ହୁଏ ।

କେବଳ ଓଡ଼ିଶାରେ ନୁହେଁ, ପୃଥିବୀର ଉନ୍ନତ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଦେଖାଯାଏ — ଅନେକ ନୂଆ ନୂଆ ପତ୍ରିକା ବାହାରେ, ଅକାଳରେ ଅଧିକାଂଶ ଉଭେଇ ଯାଆନ୍ତି ଆଉ ଦୀର୍ଘାୟୁ ହୋଇ ବଞ୍ଚି ରହନ୍ତି ଖୁବ କମ୍ । ଏଭଳି କଥା ଆମେ ନିତି ଆଖି ଆଗରେ ଦେଖୁଛୁ ତଥାପି 'କୁଙ୍କୁମ' ପ୍ରକାଶ କଲୁ ।

ଏଠାରୁ ଓଡ଼ିଆ ପତ୍ରିକାଟିଏ ପ୍ରକାଶ କରିବା ବିଷୟରେ ବାଧା ଅଛି ବହୁତ ।

- ଏଠାରେ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ସଂଖ୍ୟା ଅତି ଅଳ୍ପ । ମୋଟରେ ୩୫୦ରୁ ବେଶୀ ହେବେ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ଜଣ ଶ୍ରମିକ । ବାକି ୫୦ ଜଣଙ୍କ ଭିତରୁ ପ୍ରାୟ ୨୫ ଜଣ ଛାତ୍ର ଯେଉଁମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟମାନେ ଉପାର୍ଜନ ପାଇଁ ଏଠାକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ପତ୍ରିକାଟିଏ ଚଳିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ସୁବିଧା ଓ ସହାନୁଭୂତି ଲୋଡ଼ା ତାହା ଏଠାରେ ମିଳିବ ନାହିଁ ।
- ଏଠାରେ ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପ୍ ନାହିଁ ।
- ସମସ୍ତେ ଚାକିରିଆ, ହାତରେ ଲେଖିବାକୁ-ମଧ୍ୟ କାହାରିକୁ ଅବସର ନାହିଁ ।

— ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା —

- ଧନ ନାହିଁ ।

ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ବାଧା ବିଘ୍ନ ସତ୍ତ୍ୱେ —

ଆମର
- ମନ ଅଛି
- ଆଶା ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି
- ଭରସା ଅଛି ଓ ଅକ୍ଲାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ ଅଛି

ପରିଶେଷରେ
- ଆପଣମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ, ସହାନୁଭୂତି ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଅଛି ।

ଏଥିପାଇଁ 'କୁଙ୍କୁମ'ର ଭବିଷ୍ୟତ ଯେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳମୟ ହେବ, ଏହା ଆମର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ।

'କୁଙ୍କୁମ' ପ୍ରକାଶ କରିବାରେ ଆମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଣ ?

- ଗୋଟିଏ ଚିତ୍ରସମ୍ବଳିତ ପତ୍ରିକାର ଅଭାବ ଦୂର କରିବା ।
- କେବଳ ସମ୍ପାଦକଙ୍କ ମତ ରୁଚିରେ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ ନ କରି, ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କ ରୁଚିରେ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିବା ।
- ପତ୍ରିକାର ଦାମ୍ କମ୍ ରଖି ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ହାତକୁ ଆଣିବା ।
- ନିକଟରେ 'କୁଙ୍କୁମ'ର ଲେଖକ ଲେଖିକାମାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ପାରିଶ୍ରମିକ ଯୋଗାଇବା ।
- ଗଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରତିଯୋଗିତା କରାଇ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଇବା ।

ଆମ୍ଭେମାନେ ନିକଟ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଓଡ଼ିଆ ଟାଇପ୍ ଓ ଦୁଇଜଣ ଓଡ଼ିଆ କମ୍ପୋଜିଟର ଏଠାକୁ ଆଣିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିବୁ । ଟାଇପ୍ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 'କୁଙ୍କୁମ' ହାତ ଲେଖାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବ ।

ଏ ସଂଖ୍ୟାର 'କୁଙ୍କୁମ' ଅତି ତରବରରେ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି, ସେଥିପାଇଁ ଅନେକ ତ୍ରୁଟି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇପାରେ । ପାଠକ ପାଠିକାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ଦୋଷତ୍ରୁଟି ମାର୍ଜନା କରିବେ ।

ଆମର ନିମନ୍ତ୍ରଣର ଉତ୍ତରରେ ଆମେ ଆପଣମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ସହାନୁଭୂତି ପାଇଛୁ ସେଥିପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଉଛୁ ।

ଆପଣମାନଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ 'କୁଙ୍କୁମ' ସର୍ବଦା ଆଗେଇ ଚାଲିବ ।

ଜୟ ହିନ୍ଦ —

ସମ୍ପାଦକ,
"କୁଙ୍କୁମ"

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆରବସାଗର ପାରେ

ଲେଖକ — ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କିଶୋର ବଳ, ବି.ଏ.

୧

ଦୁଃଖୀ କେବଳ ଦୁଃଖ ଭୋଗର ସଦା
ଖୋଲି ପଡ଼ାରେ ବସି ବସି ବୁଡ଼ି ଯିବେ,
ଏକାର ଆକାରେ ମଣିଷ ଭିନ୍ନ ଲାଗି
ପାଦ ଦେଉଅଛନ୍ତି ଭିନ୍ନ ଭୁବନ ନାବେ ।

ଗୋଟିଏ ସୁଖର, ଆନନ୍ଦ ଦୁଃଖଭରା
ଗୋଟିଏ ଶୋଷଣ, ଆନନ୍ଦ ଶୋଷିତ ସଦା,
ଏ କାଲ ଚରାରେ ସକଳେ ପିଷାକୁଛି
ପଦ୍ମ ଆମର ମୁକୁଳ ରହିଛି ଅଟା ।

ସାମ୍ୟ-ସ୍ୱପ୍ନଟି କିପରି ମରିଛି ଏଥି
କେବେ ସେ ପ୍ରେମକଥା ବମ୍ବେରେ ଦେଖାଦେବ,
ଏ' ଆମର ଏକମାତ୍ର ଜାଗି ଉଠେ ମନେ...
ଏହି ସଂପଦ କିଏ ସେ କି ଭାଗ ନେବ ?

ଦୂରେ ଖୁଲିଯାଏ ଶରଣାର୍ଥୀର ଦଳ
ଉତ୍ପୀଡ଼ନ ଦୋହ ଲାଗିଛି ସାଗର ତୀରେ,
ପାଶେ ପଡ଼ ସ୍ତନେ ଶ୍ରମିକ କନ୍ୟା ଏକ
ଆହା ତାର ଗତ ଆରବ ସିନ୍ଧୁ-ନୀରେ ।

ଗୋଟିଏ ସକାଳେ ଅଶେଷ ସ୍ତ୍ରୀଣାର ଭେଦ...
ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖର ଅଶେଷ ଧାରରେ ବନ୍ଧୁ,
ରହସ୍ୟ ରହସ୍ୟ ଚୋପି ତାହାର କଥା...
ସହାୟେ ନଟି ହେଲେ କେତେ ସୁହୃଦ ବନ୍ଧୁ ।

ଓଭର୍ଲିରେ ଏକ କୁଟୀରେ ବସି ମୁଁ ଭାବେ
କେତେ ଲୁହ, ଲହୁ ହିଡ଼ିରେ ମିଳନ୍ତି ପ୍ରେମ,
ମଣିଷ ହୃଦୟ ମଣିଷ-ରକ୍ତ-ପାତୀ
କବି କଳ୍ପନା ଖୁଞ୍ଜୁଛନ୍ତି ଆଜି ହେମ ।

ଆକାଶ ଦିଗନ୍ତ ପ୍ରକାଶ ଅସ୍ତ ଯାକି
ଦେଖୁଛି ନିଅନ୍ତି ସକଳ ଶୋଷିତ ଜମାଏ,
ଏହି କଳ୍ପନା... ଏହି କଳ୍ପନା ଦାୟ...
ଏଠିକି ଧାନରେ ନିଶାକି ଶୋଷକ ଭେଦ ।

ଚିନ୍ତା ଶେଷ ହେବ ଶିଶୁ ଫୁଟିବ ଯୁଗ...
ଦିନ ଶେଷେ ଦିନେ କେବଳ ଦ୍ରଷ୍ଟି ନିଷ
ସେଠି କୁଟୀର ଛୁଆଁ ଆସିବେ ଦିନେ,
ପ୍ରାଣ ମୋର ଖୁଜି ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିବର ଧାମ !

୨

ଶୁଣିଥିଲି ଯେତେ ବମ୍ବେ ନଗର କଥା
ସୁନାର ଗୋଲାପ ଫୁଟିଯାଏ ଚନ୍ଦ୍ରିମା ଆଙ୍କୁଡ଼ି,
ପ୍ରାସାଦ ଅଟ୍ଟାଳିକା ଧାଡ଼ି ସରଣୀ ଆଉ
ନୀଳ ନୀଳ ଯାଏ ଦିନର ଆଲୁଅ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଲୁଚିଲେ ପରି ।

ବିଜୁଳି ବତୀରେ ମଣିଷ ଆଗକୁ ଯେଉଁ
ବିଜୁଳି ବତୀରେ ନୃତ୍ୟ ହିନ୍ଦି ଗୀତ
ବିଜୁଳି କ୍ଷୁଧାର ଧନ୍ଦେ,
ଯୁବକ, ଯୁବତୀ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରେମରେ ସାଜି
ଜୀବନ କେବଳ ଭକ୍ତିମା ନପୁ
ଜନ୍ମ ପାତ୍ରର ଗୁନ୍ଦେ ।

ଧନର ସମ୍ଭାଷା, ସୌଦାଗରର କଥା
କାର୍ଣ୍ଣିଭାଲ ପିପାସା, ଧନ ଲୁଟିଯାଏ
ସବୁବର ପ୍ରତିଯୋଗେ,
ସେଥିଲାଗି ତାର ଅନାଦିକାଳ ମାନି
ଗଣ୍ଡାମେସ୍ତ ଗାଡ଼ୀସୁନ ଧନ
ଜୀବନର ପ୍ରୀତି ଭୋଗେ ।

ପଥେ ଖୁଲିଯାଏ ପଦ୍ମ ଫୁଲର ଦୁଆର
ପ୍ରଣୟ ବିଭୋର ମୁକ୍ତ କେଳିରା
ମନୋରଥ ଟାଣିଟାଣି,
ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱୀପରେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣର ସମାହାର
ଶୁଣିଥିଲି ତା'ଠାରୁ ଅଧିକ
ଗୁଣେ ସହିଯାଏ ବାଣୀ ।

ସେଥିର ଆସ୍ୱାଦ ସ୍ୱପ୍ନ ଏଠାରେ ଭରି
ଚେତନା ଆସ୍ୱାଦ ଜାଗି ଗଲେ
ପଥେ, ଘାଟେ, ସରଣୀରେ,
ନନ୍ଦନ ସୁନ୍ଦର କାନନ ଏଠି
ଧନ ଓ ପ୍ରଣୟ ବୁଝାଇ ନିର-
ଆରବ ସିନ୍ଧୁ ତୀରେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ସତ୍ୟ ଘଟଣା —

କାହିଁକି ?

ଯଦୁ ସରକାରଙ୍କ ପୁଅ ଜ୍ୟୋତିକୁ ଯେତେ ଡାକିଲେ ଶୁଣୁନି - ତାର ଶୋଇବା ଘରର କବାଟ ଭିତରୁ ଯାକଣୁ ବନ୍ଦ - ଯେତେ ବାଡେଇଲେ ଉତ୍ତର ନାହିଁ। ସକାଳ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଦିନ ହେବାକୁ ବସିଲା, ଜ୍ୟୋତିକୁ ଡାକି ଡାକି, କବାଟ ପିଟି ବାପା, ଭାଇ ଭଉଣୀ ସମସ୍ତେ ଥକିଲେ - ସେ ଉଠିଲାନି କିମ୍ବା କବାଟ ଫିଟିଲାନି ।

କବାଟ ଭଙ୍ଗାଗଲା - ଜ୍ୟୋତି ଜ୍ୟୋତିହୀନ ହୋଇ ମରି ପଡିଛି — ମରି ପଡିଛି — ହୈଚ ପଡିଗଲା - କାନ୍ଦବୋବାଳି ପଡିଗଲା -- ଡାକ୍ତର ଆସିଲେ, ଜ୍ୟୋତିର ମଡାକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି କହିଲେ, "ଜ୍ୟୋତି ସୁଇସାଇଡ କରିଛି - ବିଷ ଖାଇ।

କାହିଁକି ? କେଉଁଥିପାଇଁ ? ଜ୍ୟୋତିର ବାକ୍ସ ପେଡ଼ିସବୁ ଖୋଜାଗଲା - ତାର ବିଛଣା ତଳ, ତକିଆ ତଳ ଖୋଜାଗଲା - ଜ୍ୟୋତିର ପଞ୍ଜାବି ପକେଟ କାମିଜ ପକେଟ ଖୋଜାଗଲା, ଜ୍ୟୋତିର ଘର ତନ୍ନ ତନ୍ନ କରି ଖୋଜାଗଲା, କିନ୍ତୁ - ନା - କିଛି କାରଣ ମିଳିଲାନି - ସେ କିଛି ଚିଠି ଲେଖି ଛାଡି ଯାଇନି - ସେ ଦୁନିଆକୁ କିଛି କହି ଯାଇନି - ସେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି କିନ୍ତୁ କାରଣ କଣ ଜାଣିବାର କୌଣସି ଉପାୟ ନାହିଁ, ସେ ବି କିଛି ବାଟ ରଖି ଯାଇନି - ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ !! କେଉଁଥିପାଇଁ ସେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲା ଏ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ପ୍ରଶ୍ନ !

ଘଟଣାଟି ସତ୍ୟ । ଆମର ଜଣେ ବମ୍ବେର ଓଡ଼ିଆ ଭାଇ ଶ୍ରୀମାନ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି ଏଇ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ପାଇବା ପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ଖୁବ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ପଡିଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ମୁହଁରୁ ଶୁଣା କଥା । ପ୍ରାୟ ତିନିବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣଙ୍କର ବମ୍ବେରେ ବସନ୍ତ ରୋଗରେ ମୃତ୍ୟୁ ହୁଏ । ମରିବାର ପ୍ରାୟ ସାତ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଶେଷ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବା ଦିନ ସେ ଜୀବନର ବହୁ ଅଜଣା ଭିତରିଆ କଥା ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ ଏବଂ ଶେଷଥର ପାଇଁ କହି ଯାଇଥିଲେ - ଏହି ଘଟଣା ସେଥି ଭିତରୁ ଗୋଟିଏ ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ କହୁଥିଲେ ପିଲାଦିନେ ସେ ଯାଜପୁର ହାଇସ୍କୁଲ ରେ ପଢୁଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ଯୌବନରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଜଣେ ବଙ୍ଗାଳୀ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଝିଅ ସହିତ ତାଙ୍କର ପ୍ରେମ ହୁଏ । ସେ ଝିଅଟିର ନାଁ ମନେକରନ୍ତୁ - ରେଖା । ରେଖା ଲକ୍ଷ୍ମୀଦାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଉଥିଲା - ପ୍ରାଦେଶିକ ଆପେନତା ହେତୁ କେହି କାହାରିକୁ ବିବାହ କରିବେନି, ଏକଥା ଉଭୟେ ଜାଣିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ବନ୍ଧୁତା ଓ ପ୍ରେମ କଟେଇବାରେ କୌଣସି ବାଧା ନ ଥିଲା ।

ଦିନକର କଥା — ଯାଜପୁର ଡାକ ବଙ୍ଗଳାକୁ ରେଖା ତାର ସାନ ଭଉଣୀକୁ ନେଇ ଯାଇଛି - ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମଧ୍ୟ ସେଠି ପହଞ୍ଚିଛନ୍ତି । ଯାଜପୁର ଡାକବଙ୍ଗଳା ହତାରେ କୁଆଡେ କେତେଟା ପିଜୁଳି ଗଛ ଅଛି । ଖୁସି ଗପ ଭିତରେ ରେଖା ଅନୁରୋଧ କରିଛି ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣଙ୍କୁ ପିଜୁଳି ପାରିବା ପାଇଁ - ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଗଛ ଉପରେ, ଉଠି ପିଜୁଳି ପକାଉଥିଲେ । ତଳେ ଆଉ ଦି ଭଉଣୀ ପିଜୁଳି ଖାଉଥିଲେ । ହସ, ପରିହାସ, ଖୁସିଗପରେ ତିନି ଜଣ ଯାକ ଭସୁଳି ପଡୁଥିଲେ, ସମୟ କଟି ଯାଉଥିଲା । ଏତିକି ବେଳେ...

ଏତିକି ବେଳେ ହଠାତ୍ ଜ୍ୟୋତି ସରକାର ପହଞ୍ଚିଲା ସେଇଠି । ସିଏ ସାଇକେଲରେ ଚଢି ଆସିଥିଲା । ସେ ସେମିତି ସାଇକେଲରେ ବସି ବାଡରେ ଗୋଡ ଦିଗୁ ଦେଇ କେଇ ମିନିଟ୍ ଛିଡା ହୋଇ ଦେଖିଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଗଛଉପରୁ ପିଜୁଳି ତୋଳି ପକାଉଛି, ରେଖା ଆଉ ତା ଭଉଣୀ ତଳେ ଥାଇ ଖାଉଛନ୍ତି- ସେ କାହାରିକୁ କିଛି ନ କହି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ସାଇକେଲ ଛୁଟାଇ ଫେରିଗଲା ।

ଜ୍ୟୋତି ସୁଇସାଇଡ କରିଛି ଠିକ ତହିଁ ଆରଦିନ ।

ରେଖା ସହିତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣଙ୍କର ପୁଣି ଦେଖା ହେଲା ଯେତେବେଳେ ରେଖା କହିଲା, "ଜାଣିଚ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତମ ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ସତ କଥା କହୁଛି, ଜ୍ୟୋତି ସହିତ ମୋର ଚିଠି ପତ୍ର ଦିଆ ନିଆ ଥିଲା - ଆମ ଦିହିଁଙ୍କର ବାହାଘର ହେବାର ମଧ୍ୟ କଥା ପଡୁଥିଲା - ତାଙ୍କର ହଠାତ୍ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବାଟା ମୋ ମନରେ ଖୁବ ଲାଗିଛି ... ସିଏ କଣ ସେଦିନ ତମକୁ ପିଜୁଳି ପାଡୁଥିବାର ଦେଖି ଲାଜରେ ବା ଈର୍ଷ୍ୟାରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି ?"

ବଜ୍ରାଘାତ ହେଲାପରି ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣଙ୍କୁ ଲାଗିଲା ଏଇ କେତେ ପଦ କଥା ଶୁଣି - ସେ ମ୍ରିୟମାଣ ହୋଇ ପଡିଲେ ! ସତେ କଣ ତାଙ୍କରି ଯୋଗୁ ଜ୍ୟୋତି ପ୍ରାଣ ହରେଇଛି ? ନା, ନା, ଆମ ଦେଶେ ନିଜର ପ୍ରେମିକାକୁ ପିଜୁଳି ତୋଳି ଦେଲେ ଏମିତି କିଛି ଗୁରୁତର ଅପରାଧ ହେବନାହିଁ ଯେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ମଣିଷ ଦୁଃଖରେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବ ! ତେବେ କାହିଁକି ?

ରେଖା ପରେ ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ ବିବାହ କରି ପିଲାଛୁଆର ମା'ଆ ହେଲା - ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ତାଙ୍କୁ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଦିହେଁ କିନ୍ତୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଠିକ କରି ପାରି ନ ଥିଲେ ଜ୍ୟୋତିର ମୃତ୍ୟୁ ପାଇଁ ଦାୟୀ କିଏ ? ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ଅନବରତ ନିଜକୁ ନିଜେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କରୁଥିଲେ, "ହୁଏତ ମୋରି ପାଇଁ, ମୋରି ଯୋଗୁ, ମତେ ଦେଖି ଜ୍ୟୋତି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଛି" ଆଉ ସେଇ ଯୋଗୁ ବୋଧହୁଏ ମନସ୍ତାପ କରିଛନ୍ତି ଯଥେଷ୍ଟ ।

ଆଜି ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ମହାନ୍ତି - ସେ ଯାଇ ସେ ପାରିରେ । ମୋର ମନେ ହେଉଛି ସେ ପ୍ରଥମେ ଯାଇ ଜ୍ୟୋତି ସାଙ୍ଗରେ ଦେଖା କରିଛନ୍ତି - ଜ୍ୟୋତି ଜୀବିତାବସ୍ଥାରେ ଯାହା କହିପାରିନି, ମଲା ପରେ ହୁଏତ ଅବସରରେ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ - ବର୍ତ୍ତମାନ ବୋଧହୁଏ ଜାଣନ୍ତି କାହିଁକି ଆଉ କେଉଁଥିପାଇଁ !!

●

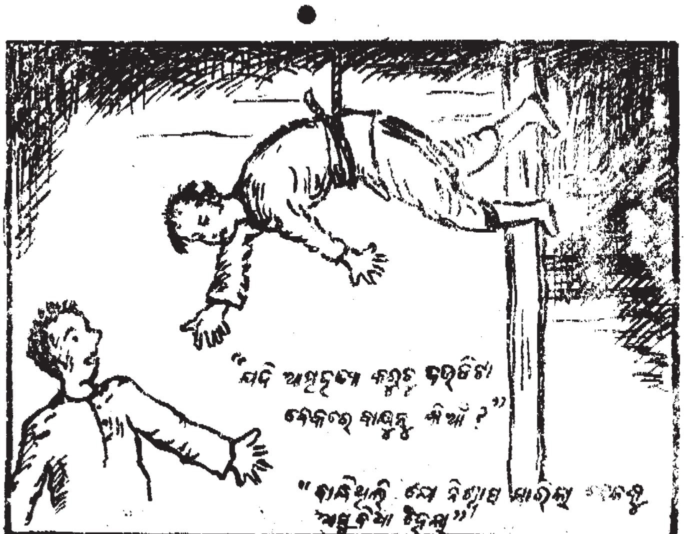

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗଳ୍ପ -

ମୃତ୍ୟୁ

କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦାସଙ୍କ ସୁନ୍ଦର ଲାବଣ୍ୟମୟ ମୁଖ ଉପରେ ଲାଗି ରହିଛି ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ସନ୍ଦେହଭରା ଶୁଷ୍କତା ଓ ଶୀର୍ଣ୍ଣତା । ତାଙ୍କ ଦେହ ମ୍ଳାନ ହୋଇ ଆସିଛି ରୋଗର ଆକ୍ରମଣରେ ! ତାଙ୍କର ସେ ଅବର୍ଣ୍ଣନୀୟ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ସେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଭ ଆଭା, ସଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ପୁଷ୍ପର ଅମଳିନ ଲାବଣ୍ୟ ମଳିନ ହୋଇ ଆସିଛି ।

ଡାକ୍ତରଖାନାର ଗୋଟାଏ ବେଡ୍ ଅଧିକାର କରିଛନ୍ତି ସେ । ସହରର ବିଖ୍ୟାତ ବ୍ୟବସାୟୀ ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ମିଶ୍ରଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠପୁତ୍ର ସୁନ୍ଦର, ଯୁବକ, ବନ୍ଧୁ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ନିକଟସ୍ଥ ଗୋଟିଏ ଚେୟାର୍ ଉପରେ ବସି ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ରୋଗ ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଆଉ ଦୁର୍ବଳ ମୁଖକୁ, ତାଙ୍କର କ୍ରମମଳିନ ଅପୂର୍ବ ରୂପରାଶିକୁ — ଏ ଦେହରେ ଥିଲା କେତେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, କେତେ ମାଦକତା — କିନ୍ତୁ ଆଜି ହାୟ ! ସେ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ଅନନ୍ତ ତରଙ୍ଗ ହଠାତ୍ ଯେପରି ଗତିହୀନ ହୋଇ ଉଠୁଛି ! ମୃତ୍ୟୁ ଆସୁଛି, ତାର ପଦକ୍ଷେପରେ - କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ସମସ୍ତ ଶରୀର ମୃତ୍ୟୁର ସ୍ପର୍ଶରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ନିଷ୍ପନ୍ଦ ହୋଇ ଉଠୁଛି ଯେପରି ! ନା-ନା ସେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ଦେଇ ନ ପାରନ୍ତି ! ସେ ଏତେ ସହଜରେ ମୃତ୍ୟୁକୁ ଏଇ ଅପୂର୍ବ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଲୁଣ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଦେଇ ନ ପାରନ୍ତି ! କଲ୍ୟାଣୀ କେବଳ ତାଙ୍କର ନିଜର ନୁହନ୍ତି, ପୃଥିବୀର କୋଟି କୋଟି ରୂପପିପାସୁଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଆଶ୍ରୟ, ଏକମାତ୍ର ସଂପଦ ! ଏଇ ଅପୂର୍ବ ଓ ମହିମାମୟ — ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ କି ଏତେ ଶୀଘ୍ର ଲିଭିଯାଇ ପାରେ, ସାମାନ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁର ସ୍ପର୍ଶରେ ? ନା-ନା ସେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବେ, ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସଂପଦ, ଦେହର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିନ୍ଦୁ ରକ୍ତ ଦେବେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଜୀବନରକ୍ଷା ପାଇଁ, ତାଙ୍କର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ !

କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଆଉ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ପ୍ରଫେସର ଶ୍ରୀ ଦୁଷ୍ମନ୍ତ ମାଇତି ଆସିଲେ । ଦେହରେ ତାଙ୍କର ସ୍ପାନ୍ସି ଡିଆରା ସୁଟ୍ - ଓଠରେ ଲାଗିଛି ଦାମୀ ସିଗାରେଟ୍ । କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଯେତେବେଳେ କଲିକତା ଯାଇଥିଲେ ରେଡିଓରେ ଗୋଟାଏ ଗୀତ ଦେବାପାଇଁ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଫେସର ମାଇତିଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ପରିଚୟ ହୋଇଥିଲା । ସେଇ ଦିନଠାରୁ ପ୍ରଫେସର ମାଇତି ଓ କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗତା ବଢ଼ୁଛି .... ପ୍ରଫେସର ମାଇତି ଦୁଇଦିନ ହେଲା ଆସିଛନ୍ତି କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ଅସୁସ୍ଥତାର ସମ୍ବାଦ ପାଇ ! କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ଦେହକୁ ଚାହିଁ ପ୍ରଫେସର ଦୁଷ୍ମନ୍ତ ମାଇତିଙ୍କର ଆଖିରୁ ଝରି ଆସିଲା କେତେ ବିନ୍ଦୁ ଅଶ୍ରୁ । ସେ ତାଙ୍କର ଦାମୀ ରୁମାଲରେ ଅଶ୍ରୁ ପରିଷ୍କାର କଲେ । ତାପରେ ଆରମ୍ଭ କଲେ, "ମିଷ୍ଟର ମିଶ୍ର, ଡାକ୍ତର ଗୁଡ଼ାକ କଣ କରୁଛନ୍ତି ?" ଏହି ସମୟରେ କଲ୍ୟାଣୀ ଦେବୀଙ୍କର ପିତା, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଅନ୍ନଦାଶଙ୍କର ଦାସ୍ ଆସେଇ ଆସିଲେ । ପ୍ରଫେସର ମାଇତି ଓ ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ଉଠି ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇଲେ । ପ୍ରଫେସର ମାଇତି କହିଲେ "ସାର୍, ଆପଣଙ୍କୁ କହିଲି କଲିକତା ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ, ଦେଖୁନ୍ତେ ତ କେତେ ଭୋକାମି କରୁଛି ... ସୁଂ ସାଏଂ ଡାକ୍ତରମାନେ କେବଳ ଚପ୍ପିଟାଲକୁ ଶୋଷଣ କରେ ..."

ଅନ୍ନଦାବାବୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଜଣାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର କହିଲେ "ମୋ କାର୍ଟା ନେଇ ଯାଆନ୍ତୁ"।

"ବହୁତ ଧନ୍ୟବାଦ" ପ୍ରଫେସର ମାଇତିଙ୍କ ଦେହ ପର୍ଦ୍ଦା ଅନ୍ତରାଳରେ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା ।

ବିଖ୍ୟାତ ଡାକ୍ତର ମାଧବ ଶତପଥୀ ଆସି ଅନ୍ନଦାବାବୁଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଲେ ।

"ଗୋଟାଏ ସୁଆ ନର୍ସ ଡାକନ୍ତି ! ଯେତେ କହିଲି ଅନବରତ ଏଠି ରହିବାକୁ ଶୁଣି ପାରନ୍ତି — କମଳା, ଓ କମଳା"

"ଯାଉଛି ଡକ୍ଟର" ନର୍ସ କମଳା ଦୂରରୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡିଛନ୍ତି ବିଛଣା ଉପରେ । ମଥା ଉପରେ ଆଇସବ୍ୟାଗ୍ ଲଦା ହୋଇଛି । ପାଦରେ ହଟ୍ ୱାଟର୍ ବ୍ୟାଗ୍ । ଡାକ୍ତର ସୁନନ୍ଦ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆସି ଡାକ୍ତର ମାଧବବାବୁଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ରକ୍ତ ନେବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଲେଖକ

ଯତୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ଦାସ ।

ଗୋଟିଏ ରୋଗୀ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା "ବାବୁ, ମରିଗଲି ଗୋଡ଼, ଗୋଡ଼, ତଣ୍ଟି ଶୁଖି ଯାଉଛି ପାଣି ଟୋପାଏ ...."

ମାଧବବାବୁ ନର୍ସ ଶ୍ୟାମଳୀଙ୍କୁ କହିଲେ "ଆଃ, କ'ଣ ସେଠା ଲୋକମାନେ କରୁଛି ଦେଖି ଆସ ।" ନର୍ସ ଶ୍ୟାମଳୀ କିଛି ସମୟ ପରେ ଫେରି ଆସି କହିଲେ, "ସାର୍ ସେଇ ଭିକାରୁଣୀଟା - ନରେନ୍ଦ୍ର ବାବୁଙ୍କ କାର୍ ଆକ୍ସିଡେଣ୍ଟ ....."

ମାଧବବାବୁ ନରେନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କ ଆଡେ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କରି କହିଲେ, "ଭିକାରୁଣୀଟା ଆପଣଙ୍କ କାର୍ ପାଖକୁ ଦୌଡି ଆସିଥିଲା ନା ? ଆପଣ ବା କଣ କରି ଥାଆନ୍ତେ ! ଆପଣଙ୍କ ହେଡ୍ ଲାଇଟ୍ ଫେର ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଛି ... କେତେ ପ୍ରାୟ ଦାମ୍ ହବ ଗୋଟାଏ ହେଡ ଲାଇଟ୍‌ର ?"

"ଏଇ ଶହେ ଟଙ୍କା"

"ଶହେ ଟଙ୍କାର ଜିନିଷ ନଷ୍ଟ କଲା, ଆପଣ ଉଦାର ବୋଲି ସିନା ତାକୁ ଡାକ୍ତର ଖାନାକୁ ନେଇ ଆସି ତାର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗାଉଛନ୍ତି । ପୁଣି ତାର ସ୍ୱାମୀକୁ ବି ଦେଉଛନ୍ତି ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା !"

"ଡାକ୍ତର ସୁନନ୍ଦବାବୁ କହି ଉଠିଲେ," ଆଜି ସେଣ୍ଟାକୁ ଛୁଟିଯାଇ ଭଲରୂପେ ପାର୍ଟି ଦେବାକୁ ହେବ । କମଳା, କଳ୍ପନା ଓ ପ୍ରମିଳାଙ୍କ ଡିଉଟି ବୋଧହୁଏ ଛୁଟିରେ କହିଦେବ ଯେମିତି ସମସ୍ତେ ମ୍ୟାନ୍ସନ ପାଖରେ ରହିନ୍ତି- ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆସିବି ..."

ଡାକ୍ତର ମାଧବବାବୁ କହିଲେ," ଆଜି କଲିକତାରୁ ଆସି ଯାଉଛି ସେ ଔଷଧଟା । କାଲି ସକାଳୁ ସେ ଔଷଧ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ । କଣ କହୁଛନ୍ତି ?"

ପର୍ଦ୍ଦା ଆଡୁଆଳରୁ ଚିତ୍କାର ଶୁଭିଲା – "ମରିଗଲି ... ଟୋପାଏ ... ପାଣି .... ଗୋ ... ଡ଼ ...."

ମାଧବ ବାବୁ ଚିତ୍କାର କଲେ, "ସେଇ ଭିକାରୁଣୀ ନା ? ପୁଣି ପାଟି କରୁଛି କିଟୁରେ, ଟିକିଏ ଗଣ୍ଡିଆ ହୋଇଛି କି ନା - ପାଟି କରୁଛି ହରଦମ୍, ଯାଅ ଚୁପ କରିଦିଅ —"

ଡାକ୍ତର ସୁନନ୍ଦ ବାବୁ, ଡାକ୍ତର ମାଧବ ବାବୁ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ହାତରେ ନରେନ୍ଦ୍ରବାବୁ ଶହେଟଙ୍କିଆ ନୋଟ କେତେଖଣ୍ଡ ବଢାଇ ଦେଲେ ।

\+ + +

ବିନୀତ କରି ନିହାର ବାବୁଙ୍କ ଆଗରେ ହାତ ବଢାଇ ଭିକାରୀ ମାଗିଲା, "ପଇସାଟିଏ ଦିଅ ବାବୁ, ଦୁଇ ଦିନ ହେଲା ଖାଇନି, ମୋ ମାଇପ ମରିଗଲା"

"କେମିତି ମଲାରେ ?" କହି ନିହାର ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

"ଜଣେ ସାହେବଙ୍କ ମଟର ଠେଲିଲା - ଧରମବାବୁ ତାକୁ ଏଇ ଡାକ୍ତର ଖାନାକୁ ଆଣିଥିଲେ । ଆଜି ମରିଗଲା ବାବୁ - ଦୁଇ ଦିନ ଖାଇନି - ବାବୁ ପଇସାଟିଏ ।"

"କେତେ ଟଙ୍କା ପାଇଲୁ ?"

– ଉଲ୍ଟାନ୍ତୁ –

Digitized by srujanika@gmail.com

—ଆନନ୍ଦ, ମଣିଷଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଥିଲି ଅକସ୍ମାତ ସନ୍ଧ୍ୟା ଟିକେ ଏଇ ମନ୍ଦ । ବାକି ରହିଥିଲା ହରିଗଲା ବାବୁ - ହରିଗଲା ।"

"ଓ, କେବେ କହିବୁ ? ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ?"

"ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ବାବୁ —"

"ଗୋଟିଏ ଭିକାରୁଣୀର ମୂଲ୍ୟ କଣ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ହୋଇପାରେ ? ଅସମ୍ଭବ - ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ! ଦଶ ଆଠଣା !! ଗୋଟିଏ ସୁନା !!! କଣ ଅଛି !

"ବାବୁ, ଗୋଟିଏ ପଇସା ବାବୁ —"

"ହେ ଭିକାରୀ !"

"କଣ ବାବୁ ?"

"ଏଇ ଆକାଶରେ ଯେଉଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଉଇଁଛି, ଆଉ ଶ୍ୟାମଳ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଜୋଛନାର ଏ ଯେଉଁ ପତ୍ର ଆଉ - ଯାହାକୁ କେବେ ଉପଭୋଗ କରିଛୁ!"

"ବାବୁ, ଭୋକ, ପଇସାଟିଏ"

"ହେଉ, ଖାଲି ଭୋକ, ଭୋକ, ଭୋକ ! ଭୋକ ଛଡା ଦୁନିଆରେ ଆଉ କଣ କିଛି ନାହିଁ ? ଏ ଚନ୍ଦ୍ର, ଏ ଜୋଛନା, ଏ ସୁନ୍ଦର ପୃଥିବୀ, ଏ ବିସ୍ତୃତ ନୀଳ ଆକାଶ । ... ଆଉ ଦେଖିଛୁ ଏଇ ରାଜ୍ୟରାଜାର ସୁନ୍ଦରୀ କନ୍ୟା ମାନଙ୍କର ଯୌବନ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ? ଉପଭୋଗ କରିଛୁ କେବେ ସେମାନଙ୍କର ଯୌବନର ସ୍ପର୍ଶ ? ହାୟ ତୁ ମୂର୍ଖ, ତୁ ମିଥ୍ୟା—" କବି ଚାଲି ଚାଲି ଫେର୍ଣ୍ଣ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲେ ।

କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ଦେହକୁ ଘେରି ଡାକ୍ତର ମାଧବବାବୁ, ଡାକ୍ତର ସୁବଳବାବୁ, ନରେନ୍ଦ୍ରବାବୁ, ନର୍ସ, ଫୋର୍ଡ଼ ପ୍ରଭୃତି ଠିଆ ହୋଇଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁଖରେ ଫୁଟି ଉଠିଛି ଦୁଃଖର ଏକ କରୁଣ ଭାବ । ଆଖି ସମସ୍ତଙ୍କର ଅଶ୍ରୁ ସଜଳ ହୋଇ ଉଠିଛି ।

କଲ୍ୟାଣୀ ଶୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଦେହ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁର ଶୀତଳ ଓ ସ୍ପନ୍ଦନହୀନ ହୋଇ ଉଠିଛି । ସମସ୍ତ ଶରୀରରେ ମୃତ୍ୟୁର କଳା ଛାଇର ଛାୟା ଲାଗି ରହିଛି ଯେପରି !

କବି ଦେଖି ଆସିଲେ । ଏତେବଡ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ, ପୃଥିବୀର ଏତେବଡ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟକୁ, ପ୍ରକୃତିର ଏତେ ସୁନ୍ଦର ପଦାର୍ଥକୁ କଣ ମୃତ୍ୟୁ ସ୍ପର୍ଶ କରିପାରେ ? ନା - ଆଜିଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ହେବ ଏଇ ଜୀବନ ହୀନ ମୃତ୍ୟୁ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅଭିଯାନ !

"ନମସ୍କାର"

"ନମସ୍କାର, କବି ଶୁଣିଲେ - ଆଗରେ ବିଖ୍ୟାତ ଚିତ୍ରକର ଶ୍ରୀ ସାଗର ପଟ୍ଟନାୟକ । ଦେହରେ ଛିଣ୍ଡା ପଞ୍ଜାବୀ - ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ ଜୋତା ଓ ଲୁଗା, ଉପରେ ଆଉ ପ୍ରମାଣ କରୁଛି ।

"ବନ୍ଧୁ ଆଜି ବଡ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ, ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସୁନ୍ଦରୀ ଶ୍ରେଣୀ କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀ ଦାସଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇ ଯାଇଛି" କବି କହିଲେ ।

"ବନ୍ଧୁ, ଏତ ଆମପାଇଁରେ ସୁଯୋଗ - ଆମନ୍ଦର ସୁଦିନ ବନ୍ଧୁ! ତମକୁ ମିଳିବ ଏକ ବିଖ୍ୟାତ କବିତା ଲେଖିବାପାଇଁ ଅର୍ଥ । ମତେ ମିଳିବ ଦେବାଙ୍କର ତୈଳଚିତ୍ର ଆଙ୍କିବାପାଇଁ ଅର୍ଥ । କିଛି ଟଙ୍କା ମିଳିବ, କିଛି ଟଙ୍କା ! ସାହାରେ ଅଣାଖ ବର୍ତ୍ତିଗଲୁ ! ଦୁଇଦିନ ହେଲାପରେ ସମସ୍ତେ ଉପାସ !" ଚିତ୍ରକର ପୁନର୍ବାର ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲେ ।

ତୁଣ୍ଡାଦ୍ ଯେଉଁ ପଣ୍ଡାହସ୍ତ ଭିକାରୀଟି ଆସି ଆସିଲା ....

"ବାବୁ, ପଇସାଟିଏ ...."

"କାହିଁ ? କାହିଁ ଆଜି ପୃଥିବୀର ଏଇ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଦୀପ୍ତିମାନ ଆଲୋକ ଲିଭିଗଲା ? କାହିଁ ଗୋଟିଏ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟର ମୃତ୍ୟୁରେ ପୃଥିବୀର କେତେ କ୍ଷତି ହେଲା ? ନିର୍ବୋଧ —"

"ପଇସାଟିଏ ବାବୁ ପଇସାଟିଏ ...."

"ଏଇ ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ଦେଖ୍, ସେ କିପରି ଏ ଦୁଃଖରେ ମ୍ଳାନ ହୋଇ ଯାଇଛି ! ଆଉ ତୁ ଅଣାଖ ହୋଇ ବୁଝିବୁ ନା ଦୁଃଖ, ଏ କ୍ଷତି, ଏ ନିର୍ବୋଧ ଦରିଦ୍ର —"

ମଟରର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ଆସି ପଡିଲା ଭିକାରୀର ମୁଖରେ - ଶତକୁ ଆଖେଇ ହୋଇ ଯାଉ ଯାଉ ଭିକାରୀଟି ନଳା ଭିତରେ ପଡିଗଲା .... ।

ପ୍ରଫେସର ମାଇତିଙ୍କ କାରଟା ଆଉ ଥରେ ଟିକେ ସମ୍ମୁଖରେ ବ୍ରେକ୍ କଲା - ଭିକାରୀଠାରୁ ଶୁଣାଗଲା ଗୋଟିଏ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍କାର !

ପ୍ରଫେସର ମାଇତି ଶୋଇଥିବା କୁମାରୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି ।

କବି ଶ୍ରୀ ନାରାୟଣଙ୍କ ଉପରେ କାଦୁଅର ଛପ ଲାଗିଗଲା ।

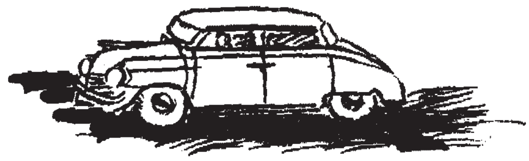

ବିଜ୍ଞପ୍ତି

ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟାଠାରୁ ପାଠକ ପାଠିକା ମାନଙ୍କ ପାଇଁ 'ପାଠକଙ୍କ ନିଜପୃଷ୍ଠା' ବୋଲି ଗୋଟିଏ ନୂଆ ବିଭାଗ ଖୋଲିବ । ପାଠକ ପାଠିକାମାନେ ଯେ କୌଣସି - ବିଷୟରେ ନିଜର ସ୍ୱାଧୀନ ମତ ଦେଇ ପାରିବେ । ଲେଖା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପତ୍ରିକା ସମ୍ପାଦକ,
କୁଙ୍କୁମ

Digitized by srujanika@gmail.com

ଅପ୍ରକାଶିତ

ଲେଖକ — ଶ୍ରୀ ରମାନାଥ ପାଣି।

ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୀବନରେ ପ୍ରେମ କୁମାରୀଙ୍କ କେତେ ଜାଣେ ମୁଁ ନାହିଁ ଭଉ। ସାତ ସେ ସାତ ସେ ପାଞ୍ଚ ସାତ, ସେ ସାତ କଣ ଏତେ ଠିକ ଭୁଲି ହୁଏ ?

ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ମୋତେ ଭଲ ଜାଣନ୍ତି — ଏ କଥା, ପ୍ରଥମ ରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଝିଅ, ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାଗାରେ ତାଙ୍କ ଆଗରୁ ନିଜ ପରିଚୟ ଦେଉଥିଲି ମୋ ବାପା ମା'ଙ୍କ ହୃଦୟର ସବୁ ପ୍ରେମ ମୋ ଉପରେ ଅଜାଡି ଦେଉଥିଲେ। ସେ ନିଜେ ଏକେଲୁଆ ମୁଁ ମୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ଗହଣରେ ଜାଣନ୍ତି। କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର କଣ ସେ ହେଲା.....

କବିତାର ମୋହିଏ ଏକ ନିବେଦନ ପତ୍ରରେ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ପଢିଲା କଥାଟି। ସେତିକିବେଳେ କବିତା ଶ୍ରୀ ଅଂଶରେ ମୋର ନିଜ ହୁଏ। ଏକ ମୋହିଏ ଆଉ ସବୁଠି ମୋଟିକି ଅଛିଥିଲା ଆଉ ଏକ ଥିଲେ ଯାଇ ନାହିଁ। ସେତେଦିନ ବା ଅଭିଆସ ରହିଛି ! କବିତାର ସଂସ୍କୃତ ତାର ରେହେନ୍ ଦେଖାକି, ଶକ୍ତ ଦେଖାକି, ସୁନ୍ଦରାଳ ଆଭିଜାତ୍ୟରେ ଆଧୁନିକ ରୂପ ଦେଖାକି, ବିବାହ ପାଇଁ ମୁଁ ଜାଣିଦେଲି। ଏଣେ ପତ୍ରିକା ସେ କବିତା ଚିଠି ପଢ଼ି ଦିନ ପରେ। ଶେଷଟାରେ ଲେଖିଲି — ଅଭିନୟରେ ଆମର ଭାବ, ତୁମେ କିପରି କି ନା ଶବ୍ଦେ ! ଆଧୁନିକା ନାରୀ ଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣା କରିବାକୁ ଜାଣନ୍ତୁନି, ଜେନେରାଲ ମୋତେ ଯେତେବେଳେ ଅଭୁତି ନିଜକି କରିବା ପରେ ଚିନ୍ତିତ ହୁଏ ଯାଇଛି।

ଶେଷ ତିନିଦିନ ଭିତରେ, କାହାଣୀର ଦିନଟେ ମୋପାଇଁ ଅନୁରୂପ ଦିନ ଦିନ ଏ କବିତା ନେଇ ଚିଠି ଆସିଥିଲେ। ତିନି ଦିନ ପରେ କାହିଁ ମୋର ମନ କବିତା ଲେଖିବାକୁ ହେଲା ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନର ଦାମ୍ପତ୍ୟ କଳ୍ପନା ନେଇ।

ଅଭିନୟରେ ସବୁଶେଷ ପରେ ଏକ ସାହେବଙ୍କ ପାଖରୁ ଚିଠି ଆସିଥି— ଲାଗିଲା କଥାଟି। ଏ ଲେଖିଲେ, " ଦେଖନ୍ତୁ ଆପଣ ଯେ ଏକ ସାହାଯ୍ୟ ମିଶାନ୍ତୁ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛନ୍ତି, ତୁହନ୍ତୁ — ଆପଣଙ୍କର ଉତ୍ତର ତିନୋଟି ଶେଷରେ ଦିଅନ୍ତୁ।"

ଲେଖିଲି ଅନ୍ତର ଅର୍ଥ କହିଲା ତାଙ୍କୁ ! କାଣ୍ଡଜ୍ଞାନରେ ଦେଖିଥିଲି ଭାବେ କଥା ଉପରୁ ସତ ଲୁଚିଗଲା କାହିଁକି ମୋହିଏ ଏକ ଏକାଧିକ ତାଙ୍କୁ ପରଖାଇଁ। କହିଲି, " ଏଣୁ କେଉଁ କିଛିକୁ

ଜୁନିଆର ସେଥିପାଇଁ ପରଖନ୍ତେ ମୁଁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଅଛି।"

ସାହେବ ଖୁବ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ — "ସେଥିରେ ଆପଣ ଆଜି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅନ୍ତୁ। ସମସ୍ତଙ୍କ ଲାଗି ମିଶିବାକୁ ଆମର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ଆଗୁଆ ଦେଖିବା ଯାଉଛି — ସେଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ବିବାହ ହେବ — ଦେଖନ୍ତୁ।"

ଦେଖନ୍ତୁ ! ମୋ ମୁଣ୍ଡରେ ଭୂତ ଚଢ଼ିଲା ପରି ଲାଗିଲା — ପୁଣି ଆଜି ଆସୁଥିବାକୁ, ପଡ଼ିଲା ! ଜୀବନର ଏକାନ୍ତ ଶୂନ୍ୟ ସବୁ ଆଜି ଯୋଗୁଁ ଏହି ମୋତେ ଜଣା ତେ ଯେ ଖୋଲିଗଲା। କିନ୍ତୁ ମୁହିଁରେ ଲେଖା ହେଲା ! ନା — କିଛି ବି ନୁହେଁ। ଜୀବନରେ ଅନେକ ସମୟ ଜିନିଷ ଉପରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାକୁ କିନ୍ତୁ ଏମିତି ସୁଯୋଗ ଆଉ ମିଳି ନ ଥାଏ। କବିତା କିଛି ମୁଁ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ ଯାହାର ସାଥିରେ ଦେଖା କରୁଛି !

ସାହେବ କହିଲେ ସେ ମୁଁ ସେଠାକୁ ଯାଏ ଦୁଇ ଦିନ ପରେ ଆସନ୍ତାରେ ସ୍ୱାଗତ କରି ଆସି। ମୋର ପରିବାରଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ନେଇ ଯାଇ ସେଠାରେ ଏକ ଆଶ୍ରୟ ଦେବା ଚାହିଁ ମୁଁ ଦେଖିବାକୁ ବିବାହ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲି। ଅବସ୍ଥା ବୁଝିବାର କବିତାକୁ ଆଉ ସବୁଠୁ ଶେଷରେ ନିଜ ଲେଖିଲି। କବିତା ପାଖକୁ ଲେଖିଲି ଯେ ତୁମ ପାଖ ପ୍ରଚାର କିଛି ନାହିଁ ମୁଁ ଶୀଘ୍ର ଏହି ସାଥିରେ ନେଇଯିବି।

ଦେଖନ୍ତୁରେ ପହଞ୍ଚି କିନ୍ତୁ ସାଥ ସଙ୍ଗୀମାନେ ଏମିତି ପଡ଼ିଗଲି ସେ ସୁନ୍ଦରଙ୍କୁ ଆସିବା ପ୍ରାୟ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇ ପଡ଼ିଲି। ଦିନ ତମାମ ନିଜ ପାଇଁ ସମୟ ନାହିଁ। ଗୁଡ଼ିଏ ପରେ ପହଞ୍ଚି କବିତା ଓ ସୋସାଇଟି ସୁନ୍ଦରୀର ନିଜ ପାଖ। କବିତା ଲେଖିଥିଲା ଅନେକ କଥା — "ଏତେ ଶୀଘ୍ର ନେଇଯାଅ। ତୁମ ବିନା ମୁଁ ବଞ୍ଚି ପାରିବି ନାହିଁ। ମୋ ରହିବ ଜୀବନ ମୁଁ ଆଜ ରାତି ସୁଦ୍ଧା ଆଉ ପୋଷାକରେ ନାହିଁ ସମ୍ଭବ...ହଠାତ୍"

କବିତା ଲେଖୁଥାଏ, "ତମେ ଜାଣିଥ ନା ଆଉ କିଛି ! ଆଉ ସେତେଦିନ ଆମ ବାପାଙ୍କୁ କହୁ ଦେବ ? ତାଙ୍କୁ ଠିକ ଜଣାଇଥାଅ। ଆମେ ଆଉ କେଉଁ ପାରିବୁନି, ଆଜ୍ଞା କିମ୍ବା ତମ କଥା ବୁଝି ଓ ସେତେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇଗଲଣି......" ମନରେ ଦୁଃଖ ଲାଗେ କିନ୍ତୁ ଏ ବିନୋଦ ପାଇଁ ମୁଁ ନା କଣ କରି ପାରିବି !

ଏମିତି ଦିନ ଗୁଡ଼ିଏ ଗଲା ଏବଂ ମାସେକ ପରେ ବିଦାୟ ନେବାକୁ ସୁବିଧା ପାଇଲି। ଏହାପରେ ଭାରତକୁ ଫେରିଲି। ଆସିବାର ମାସକ ପୂର୍ବରୁ କବିତା ର ଚିଠି ଆସି ହେଲା ନିଜ ସୁଦ୍ଧା ଏକଦମ ବନ୍ଦ କରି ଦେଇଥିଲା — ମୁଁ ଖୁବ ଚିନ୍ତିତ ଆଉ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଥିଲି। ଘରକୁ ଫେରି ପ୍ରଥମେ ନିଜ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ନ ଯାଇ ଗଲି କବିତାର ଘରକୁ। ସେଠାରେ ଶୁଣିଲି ଲୋକ ଜାଣିଥାଏ କବିତାକୁ ମୋ ନାଁ ନେଇ — ସେ ଉପରେ ଅଭିମାନ କରି ମନେ କରିଥିଲା ? କବିତା କଣ ଯୁବ କରିବ ସେ ଆସନ୍ତୁ ଆସିବାକୁ ! ଶୁଦ୍ଧ କରିବାରେ ଦିନ କେତେ ଦେଖା ହେଲା କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଏ କଣ ସେ ଶୁଣ ଭୟାନକ ହେଲା !"

ଶେଷରେ ମୋତେ ଦେଖି ଫୁଲ୍ଲ ଉଠିଲେ। ଘରର ଦରଜା ଖୋଲି ମୋତେ ସେଠାରେ ଖାଲି କହିଲେ "ତୁମେ ବସ। ମୁଁ କବିତାକୁ କହେ ଯେ ତୁମେ ଆସିଛ। ତାଙ୍କ ମୁହଁ ଦେଖି ଖୁସି ଯାଉଛି ସେ ସବୁ କିଛି ଆଉ, ତାର ମୁହଁ ଦେଖା ପଡ଼ିଲେ କଥା ହେବ।"

ମୁଁ ପୁଣି କବିତାକୁ କଣ କହିବି "କିଏ, ତମେ ମୋ ଉପରେ ଅଭିମାନ, ତୁହେଁ ? ଚିଠି ଦେବା ବନ୍ଦ କରିଦେଲ କାହିଁକି ? ନା, କିଏ

(ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ ପରପୃଷ୍ଠାରେ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଖିର ଭିତର

ଲେଖକ - ଶ୍ରୀ ସଦାନନ୍ଦ ମହାନ୍ତି ।

●

ଘର ଭିତରେ ଦେଖିବାକୁ ସାତ ସପନ - ପଦାକୁ ଗୋଡ ଆଡ଼ିଲେ ଗାର-ଗାର ଖଣ୍ଡ । ଦାଣ୍ଡରେ, ଦ୍ୱାରରେ, ପାଟରେ, ଘାଟରେ, ବାଟରେ, ହାଟରେ ବୁଲି-ଆସିଲ । କୃଷ୍ଣ ଅବଶ୍ୟ ତୁଛି ପ୍ରାଣୀ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ ବେଶୀ ଆଗେ ଦେଖନ୍ତି - ବିଶେଷ ଏକ ଗୋଟି । ଯୁବକଜଣ ଯାକ ବିବାହିତ ହେଲେ କେହି କାହାରି ଘରକୁ ଯିବାର ସୁଯୋଗ ପାଉନାହିଁ ।

ଦିନେ କୃଷ୍ଣ ଅତି ପ୍ରସନ୍ନରେ ଆହୁରି କି କେଜାଣି ରାଜକୁ କହିଲା ଟିକଏ ହେଲେ ଭାଙ୍ଗିଲୁ ନାହିଁ, ଘର ଆଗେ ଟିକିଏ ଦେଖା ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା

"ହଁ, ସେଥିରେ ଭାଙ୍ଗିବାର କଣ ଅଛି, ତୁ ଯାଉନୁ, ଏବେଣି ଯିବୁ ଆ -" ରାଜ କହିଲା ।

"ତୁ ନ ଗଲେ —"

"ମୋର ଯିବାର ଦରକାର କଣ ! ମୁଁ - ସାତଥର ଦେଖି ଆସିଛି ।"

କୃଷ୍ଣ ଗଲା ଦେଖା କରିବାକୁ — ରାଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଆଉ ତାର ବିଧବା ଭାଉଜଟିଏ ଘରେ ଅଛନ୍ତି - କୃଷ୍ଣର ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆସି କୃଷ୍ଣକୁ ଚାହିଁଲେ ସେଇ ଘର ଭିତରୁ । କିଛି ସମୟ ବସି କୃଷ୍ଣ ଫେରି ଆସିଲା ରାଜପାଖକୁ ।

ରାଜ - ଦେଖା ହେଲାତ ?

କୃଷ୍ଣ - ହଁ ହେଲା ଯେ —

ରାଜ - ତେବେ ଆଉ କଣ ?

କୃଷ୍ଣ - ଦୁଇ ଜଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ଦେଖିଲି କିନ୍ତୁ ତୋର ସ୍ତ୍ରୀ କେଉଁ ଜଣକ, ଠିକ ଜାଣି ପାରିଲି ନାହିଁ —

ରାଜ କହିଲା - ଏଁ ....

ରାଜ କହିଲା - ଏଁ, ଠିକ ଚିହ୍ନି ପାରିଲୁ ନାହିଁ ! କାହିଁକି?

କୃଷ୍ଣ କହିଲା - ମତେ କ୍ଷମା କରିବୁ, ତୋ ଘରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି, ତୋ ଘର ଆଡ଼ି ଗୋଟି ମୋ ଆଗକୁ ଆସିଥିଲେ । ଦୁଇ ଭିତରୁ ଜଣେ ଅଛି ବିଧବା ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକ ହେଇଥିବା ଆହୁରି ଖୁବ୍ କରି ଚିହ୍ନି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଦେଖିଲି, ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି କିଏ ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ !!

●

(ଏଇଟି ଏକାନ୍ତ ବିଚାର କରିବା, ବନ୍ଧୁର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ବନ୍ଧୁର ବିଧବା ଭାଉଜଙ୍କ ଭିତରେ ବନ୍ଧୁର ସ୍ତ୍ରୀ କେଉଁଜଣକ କୃଷ୍ଣ ଚିହ୍ନି ପାରିଲାନି କାହିଁକି ?

ତାର କାରଣ ହୋଇପାରେ —

- କୃଷ୍ଣର ଆଖିକୁ ଭଲ ଦିଶେନି, ସେ ଚଷମା ନାହିଁ ପାରେନି ।

କିମ୍ବା • ସଧବା ମାନେ ସେମିତି ସାହେବ ହେବାପାଇଁ ସମସ୍ତେ ରହୁଥିବାରୁ ବିଧବା କିଏ ସଧବା କିଏ ଜଣା ପଡ଼ୁନି ।

କିମ୍ବା • ବିଧବା ମାନେ ସଧବା ପରି ବେଶଭୂଷା ହୋଇ ରହୁଥିବାରୁ ଚିହ୍ନିବା ପାଇଁ ଅସୁବିଧା ହୁଏ ।

କିମ୍ବା • କୃଷ୍ଣ ଖୁବ ଲାଜକୁଳା, ଅପରିଚିତା ନାରୀ ତା ଆଗରେ ଥିଲେ ସେ ଆଖି ଟେକି ଚାହିଁ ପାରେନି । ଚାହିଁଲେ ଆଖି ଦେଖି ମାଏ ଓ ଝିଅ ବୋହୂ କିଏ, ଭାଉଜ କିଏ, ମାଆ କିଏ, ଝିଅ କିଏ ବିଧବା କିଏ, ସଧବା କିଏ ଚିହ୍ନି ପାରନ୍ତି, ନ ଚିହ୍ନେଲ ହେଲେ । ତେବେ ଏ କଥା ସନ୍ଦେହ ମନକୁ ଆସୁଛି କାରଣ ଲାଜକୁଳା ହୋଇଥିଲେ ସେ ବନ୍ଧୁର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ଛକର ଛକର ହୋଇ ଯାଆନ୍ତା କେମିତି ? ....)

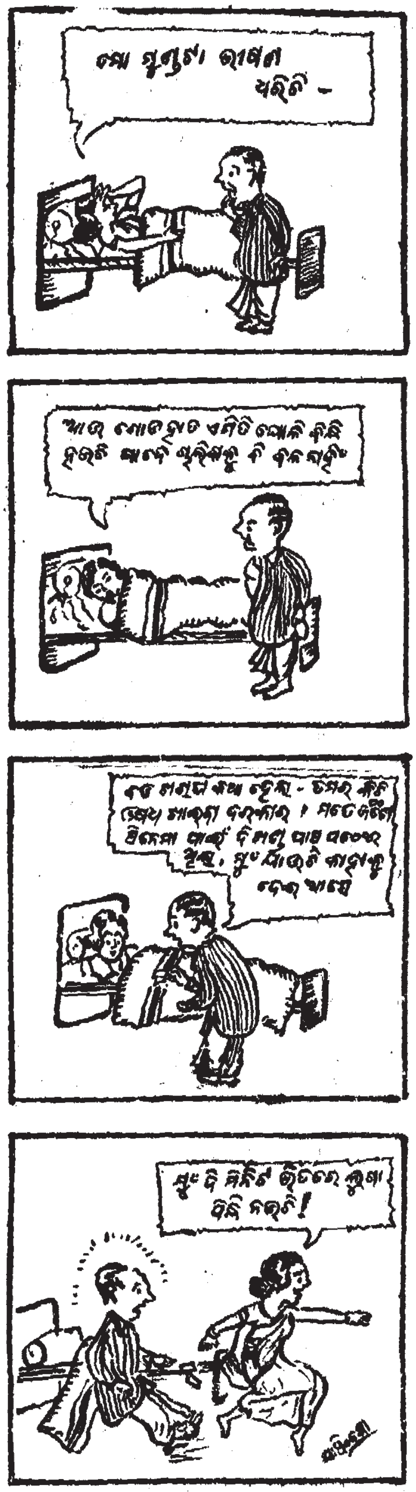

Digitized by srujanika@gmail.com

ନଦୀ - ଉତ୍ପତ୍ତି ଅଥାତ୍ ...

ସମ୍ପାଦକ ଆଲୋଚନା କରିବା ହୀରାକୁଦ ଯୋଜନା ବା ଓଡ଼ିଶାରେ ନଦୀ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଷୟରେ ଯାହା ଲେଖେ --

ହୀରାକୁଦରେ ବନ୍ଧ ତିଆରି ହେଉଛି ଅର୍ଥାତ ମହାନଦୀରେ ଏ ହୀରାକୁଦ ଠାରେ ମୋଟାଏ ବନ୍ଧ ବନ୍ଧାଯାଇ ପାଣିକୁ ଜମା କରାଯିବ। ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିଚାର କରନ୍ତୁ। ମହାନଦୀ ଅର୍ଥାତ ଓଡ଼ିଶାର ସବୁଠୁ ବଡ଼ନଦୀ, ଯାହାର ପାଣିରେ ପ୍ରବଳ ସ୍ରୋତ ଅଛି ତା ମଝିରେ ମୋଟାଏ ବନ୍ଧ ପଡ଼ିବ। ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠୁଛି କେମିତି ପଡ଼ିବ? କିଏ ପକେଇବ? କିପରି ପକେଇବ? ବନ୍ଧ ପକାଉ ପକାଉ ସେ ସୁଅରେ ଭାସି ଯିବେନି ନା? ଉତ୍ତରରେ କୁହାଯିବ ଯେ ନା ସେମାନେ ଭାସି ଯିବେନି, ସେମାନେ ଯଦି ଓଡ଼ିଆ ହୋଇଥିବେ ତେବେ ଭାସି ଯିବେନି କାରଣ ଓଡ଼ିଶାର ଲୋକମାନଙ୍କର ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବାରେ ଅଭ୍ୟାସ ଅଛି। ସେମାନେ ପୂର୍ବ କାଳରୁ ପାଣିରେ ଭାସି ନ ଯାଇ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧି ଆସିଛନ୍ତି ଓ ଆସୁଛନ୍ତି। ଏଥିରେ ମହାନଦୀ ଓ କାଠଯୋଡ଼ିର ପଥର ବନ୍ଧ କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ। ପ୍ରାୟ ପୂର୍ବ କେତେ ଶତାବ୍ଦୀ ବା କେତେ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଯେତେବେଳେ ମର୍କଟ କେଶରୀ ବା ଲଳାଟେନ୍ଦୁ କେଶରୀ ଦେବ ... ଥିଲେ, ଯେତେବେଳେ କାଠଯୋଡ଼ି ଓ ମହାନଦୀରେ ପଥର ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଲେ ସେତେବେଳେ କଣ ଲୋକମାନେ ପାଣି ସୁଅରେ ଭାସିଗଲେ? ସେମାନେ ଯଦି ଭାସି ନ ଯାଇ ବନ୍ଧ ପକାଇ ପାରିଲେ, ଆଜିକାଲି ସେ କଥା ନ ହେବ କାହିଁକି? ହଁ, ତେବେ ମୋଟାଏ ବିଷୟରେ ଅବଶ୍ୟ ... - ମର୍କଟ କେଶରୀ ବା ଲଳାଟେନ୍ଦୁ କେଶରୀ ଦେବ ନଦୀର ମୋଟାଏ କଡ଼ରେ ପାଣି ବାନ୍ଧିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ହୀରାକୁଦରେ ପୁରା ନଦୀ ବନ୍ଧ ବନ୍ଧାଯାଉଛି। ସେଥିଯୋଗୁ ଉପସ୍ଥିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଣିଷ ଭାସି ଯିବାର ଭୟ ରହିଛି।

କିପରି ବନ୍ଧ ବନ୍ଧାଯାଏ? କିପରି ନଦୀର ... ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ... ମୋଟାଏ ପାଣିରେ ... - କିପରି ମଣିଷମାନେ ଭାସି ନ ଯାନ୍ତି ଏ ବିଷୟ ... ଅନେକ ସମୟରେ ... ହେବାକୁ ହୁଏ। କିନ୍ତୁ ... ଆପଣ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବାର କୌଶଳ କି ଜାଣି ନେଇ ପାରିବେ।

ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ନଦୀର ସୋତ ... କରିବାକୁ ହୁଏ - ସେଥିପାଇଁ ... ଉପରୁ ... ମୋଟା ... ଏକ ... ପ୍ରଥମ ... ପାଣି ଆଉ ... କୁ ... କିନ୍ତୁ ଅନେକ ... ବନ୍ଧିବାକୁ ... ନାହିଁ ... ଅନେକ ... କରିବାକୁ ... ଆଉ ମୋଟାଏ ... ମୋଟା ... ଓ ... ବାନ୍ଧି ... ଆଉ ... ସହଜରେ ... ତାପରେ ... ମୋଟା ... ଓ ... କରିବାକୁ ହେବ। ... ପରେ, ... - ମୋଟା ... ଆଉ ... ବାନ୍ଧି ... ଦୁଇ ... କରି ବାନ୍ଧିବାକୁ ହେବ। ଏହି ... ପରେ ... ଲୋକ ... କରିବାକୁ ହେବ। ସେଥିମାନେ ... ତାରୁ ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ... ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ... ଯୋଗ୍ୟ ଓ ... କାମ କରିପାରିବେ। ... - ... ଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କୁ ପଥର ... ଭଳି ... ହେବ। ସେମାନେ ମୋଟାକୁ ମୋଟା ପଥର ... ଉପରେ ... ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିଅନ୍ତି। ସେ ... ଯଦି ପଥର ... ତେବେ ସେ ହୀରାକୁଦ ମୋଟା ମୋଟା ... ପଥର ଜମା ହୋଇ ... ହୋଇଯିବ। ପାଣି ... ପଥର ଜମା ହେବା ପରେ ... ଦ୍ୱାରା ... କରି ... ଏକ ... ତାପରେ ... କି ... ନାହିଁ।

ଆଜିକାଲି କିନ୍ତୁ ... ହେବା ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଧ ... ସୁବିଧା ଜନକ ହୋଇଛି। ... ପଥର ... କରି ମୋଟିକୁ ମୋଟି ... କିମ୍ବା ... ପଥର ... ଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟ ଅତି ... ହୋଇ ପାରିବ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆପଣମାନେ ବୁଝି ପାରିବେ ଯେ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା କାମ ଯେତେ କଷ୍ଟକର ମନେ ହେଉଥିଲା ବାସ୍ତବରେ ସେପରି କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ ନୁହେଁ।

ଅନେକ ଲୋକ ପଚାରନ୍ତି କାହିଁକି ନଦୀରେ ବନ୍ଧ ପକାଯାଏ ବା ପକାଯାଉଛି! ଓଡ଼ିଆମାନେ କାହିଁକି ବନ୍ଧ ପକେଇ ଥିଲେ ଓ ବନ୍ଧ ପକାଉଛନ୍ତି? ଉତ୍ତରରେ ... ପଚାରନ୍ତି କାହିଁକି ... ? କାହିଁକି ... ? କାହିଁକି ... ? ପ୍ରକୃତିର ଲୀଳା ବୁଝିବା ସହଜ ନୁହେଁ। ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା ହେଲା ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ପ୍ରକୃତି, ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିବା ଓଡ଼ିଆର ... ରହିଛି, ଓଡ଼ିଆର ରକ୍ତରେ ରହିଛି। କାହିଁକି ବନ୍ଧ ପକାଯାଏର ଏ ଅପେକ୍ଷା ଆଉ କି ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇପାରେ!

ଆମେ ଯଦି ବିଚାର କରି ଦେଖିବା ତେବେ ... ବୁଝି ପାରିବା ଯେ ... ଆମର ଓଡ଼ିଆ ଜାତି ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ସେପରି ଭାବେ ... ଆସିଛନ୍ତି। ... ଆମେ ଦେଖୁଁ ଯେ ଆମ ଭାଷାରେ ନଦୀକୂଳ, ନଈଶୁଖା, ନଈ ..., ନଈପଠା, ... , ନଈ ..., ନଈ ..., ନଈ ..., ନଦୀ ..., ନଦୀ ..., ... , ନଦୀ ... ପ୍ରଭୃତି ଶବ୍ଦ ପ୍ରାଚୀନ କାଳରୁ ... ଅଛି। ... ନଦୀ ପ୍ରତି ... , ନଈ ... ଅଦ୍ଭୁତ ... ଅଛି। ଆମର ଓଡ଼ିଶାର ... ଦେଖିଲେ, 'ନଈ ପ୍ରତି', '... ପ୍ରତି', 'ମହାନଦୀ ପ୍ରତି', '... ପ୍ରତି', '... ' '... ' ଇତ୍ୟାଦି ... ଓ ... ଯେଉଁଥିରୁ ... ନଦୀ ... । ଓଡ଼ିଆର ନଦୀ ... ନ ଥିଲେ ଏ ... ହୋଇ ପାରି ନଥାନ୍ତା।

ଏମାନେ ... ଯେ ପୂର୍ବକାଳରୁ ଲୋକମାନେ ... ମହାନଦୀ ... ଓ ... ତଥା ... [illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

...ମୁଦ୍ର, ବନଦୁର୍ଗା ସ୍ଥାନରେ ଅଷ୍ଟମୀ, ଭୈରବୀ ସ୍ଥାନରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ, କୁମାରୀଙ୍କ ସ୍ଥାନରେ ନାଚିବା, ଶ୍ମଶାନ ସ୍ଥାନରେ ତାନ୍ତ୍ରିକର ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । ପ୍ରାଚୀନ ଗୁରୁ ମାନେ କହନ୍ତି ଯେ ଆମ ଦେଶରେ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି — "କନ୍ଦ ନ ଦେଲୁ କଳଙ୍କ" ଅର୍ଥାତ୍ ଓଡ଼ିଆ ମାନେ କନ୍ଦ ନ ଦେଇ ଥିବା ସମୟରେ କଳଙ୍କ ବା ଅଯଶ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । କନ୍ଦ ଦେଇଥିଲା ପରେ ଆଉ କଳଙ୍କ ହୋଇ ରହିଲେ ନାହିଁ ଅର୍ଥାତ କନ୍ଦ ସ୍ଥାନରେ ଶକ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରି ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସହରରେ ଓ ଗ୍ରାମରେ ବିସ୍ତାର କରି ନେଇଥିଲେ । ଏପରି କଥା ଅନୁମୋଦନୀୟ ହୋଇ ପାରେ ଓଡ଼ିଆ ମାନେ ଶକ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ ପୂର୍ବେ ଲୋକେ କନ୍ଦ କୁ ଆଣି ଶକ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ।

ତେବେ ଏଠାରେ ପଣ୍ଡିତ ମାନଙ୍କର ମତାନ୍ତର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଅନେକେ କହନ୍ତି ଯେ ନା, ଲୋକେ କନ୍ଦଙ୍କୁ ଆଣି ଶକ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରିବା କଥା ସତ ନୁହେଁ । ଲୋକେ ପ୍ରଥମେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ଶକ୍ତି ସ୍ଥାପନ କରି ପରେ ତହିଁ ଉପରେ ନରବଳି ଦେଉଥିଲେ । ସେମାନେ କହନ୍ତି ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରୀମନ୍ଦିର ଅଛି ନୀଳାଚଳରେ ଏହି ଦିଅଁଙ୍କ ଯେପରି ସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା ସେହିପରି ପୂର୍ବକାଳରେ ନରବଳି ଦେବା ସହଜ ସାଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ପୌରାଣିକ ପଣ୍ଡିତ ମାନେ କହନ୍ତି ଜଗନ୍ନାଥ ନୀଳ ଙ୍କୁ ଶବରରେ କଥାରେ ହିମାଳୟରୁ ନେଇ ଆସିଥିଲେ । ଐତିହାସିକ ପଣ୍ଡିତମାନେ କହନ୍ତି ଯେ ଶବର ଜାତି, ମଣିଷ ନୁହନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କୁ ନାଗରେ ବସାଇ ଆଣିଥିଲେ - କିଛିଟା ପୁରାଣ ଅଂଶ ସତ ହେବ ନୁହେଁ ବୋଲି ଦେଖନ୍ତି ଜଗନ୍ନାଥ ନାମରେ ହିମାଳୟ ସାର ଶବର ନୀଳଙ୍କୁ ଟେକି ଟେକି ଆଣି ବଡ଼ପାହାଡ଼ରେ ସ୍ଥାପନ ଥିଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ନିଜେ ତ ଓଡ଼ିଆ ଥିଲେ ।

ଏହା କନ୍ଦ ଦେଉଥିବା କଥା ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନ ଥିଲି, କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟ ଗବେଷଣା କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଜାଣି ପାରୁଛି ଯେ ପୂର୍ବକାଳରେ ଲୋକମାନେ ବିଶେଷତଃ ମନ୍ତ୍ରୀ ମାନେ କନ୍ଦ ଦେଉଥିଲେ । ଏଠାରେ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ । ନରବଳି ନ ଦେଇଥିବାରୁ କିପରି ରାଜକୁମାରଙ୍କର ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ, ରାଣୀର ମୃତ୍ୟୁ ପ୍ରଜାଙ୍କର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ଓ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଜୀବନ ବିପନ୍ନର କାରଣ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ସେହିକଥା କହୁଛି ଶୁଣନ୍ତୁ —

ସେହି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଝିଅଙ୍କ ସହିତ ଗୁପ୍ତ ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଥିଲା - ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀଟି ଅପୂର୍ବ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲେ । ରାଜା ଅକସ୍ମାତ୍ ଦିନେ ସେହି ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କୁ ଦେଖି ତାଙ୍କ ପ୍ରେମରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ରାଜା ତାଙ୍କର ଚରିତ୍ର, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଓ ପ୍ରଜା ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ବା ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସେହି ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କୁ ଲୋଭ କରି ହରଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ସେ କୌଶଳ କରି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ପଠାଇଲେ ନିଜର ଦୁରଭିଳାଷ ପୂରଣ ହେବ ବୋଲି, ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏପରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ କଲେ ଯାହାଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କୁ ନିଜର ଘରଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମନ୍ତ୍ରୀ କିନ୍ତୁ ଏହି ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର କିଛି ଜାଣି ନ ଥିଲେ । ସେହି ଗୋଷ୍ଠୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ରାତି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ବନ୍ଧୁମାନେ ଜଣେ ଜଣେ

ଯେପରି ସବୁ ଖବର ମିଳି ପାରିବ ତାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ ଅର୍ଥାତ୍ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ଯେପରି ସବୁ ଖବର ଦେବା ପାଇଁ ଚାକର ବିଦାୟ କଲା ବେଳେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲେ, "ନାଚିଲେ କଂସାରୀ ଝିଅଟି" ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ "ଦିଅଁଟି"। "ମନ କଲେ କଂସା ଆଣିବୁ", ସେ କହିଲେ, "ଦିଅଁଟି" । ତାପରେ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଖବରରେ ତାଙ୍କ ଭିତରେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ଥିଲା ଓ ସେ ପତ୍ନୀଙ୍କ ପାଇଁ କି କି ଜିନିଷ ଆଣି ଦେବେ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଗୀତ କହି ଗଲେ —

"ନାଚିଲେ କଂସାରୀ ଝିଅଟି"
"ମୋତେ ଦିଅଁ ଟି"
"ମନ କଲୁ କଂସା ଆଣିବୁ"
"ମୋତେ ଦିଅଁ ଟି"
"ନାଚିଲେ ପାଟଣୀ ଝିଅଟି"
"ମୋତେ ଦିଅଁ ଟି"
"ମନେ ଦ୍ରୋହୀ କିଣିବୁ"
"ମୋତେ ଦିଅଁ ଟି" ଇତ୍ୟାଦି, ଇତ୍ୟାଦି ।

ତାଙ୍କର ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ଅନ୍ୟ ଲୋକେର, ଘୋଡ଼ା ଘୋଡ଼ାର କଥା ଥିଲା, ବଳ ଆଉ ମାନ ବଢ଼ାଇ, ସହରର ଆଖପାଖରେ ସହରର ଚାରି ପାଖରେ ଜିନିଷ କିଣି ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି ଗଲେ । କିନ୍ତୁ ତେବେ ସେ ଦେଶ ବା ଗ୍ରାମ ଶାସନ ସେ ନରବଳି ଦେବାକୁ ଭୁଲି ଯାଉଥିଲେ । ରାଜା ଗୁପ୍ତରେ ହୁଏ ଅର୍ଥାତ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ସ୍ତ୍ରୀ ହୁଏ ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଥା ଶୁଣି ପ୍ରଥମେ ଗୁପ୍ତରେ ତାଙ୍କଦେହ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ, ପରେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ବନ୍ଦୋବସ୍ତରେ ଜଣେ ଚାକର ଅଛି ଶିଶୁର ସବୁ କଥା ଜାଣି ପାରିଲେ ଯେଉଁ ନରବଳି ଦେବାକୁ ଭୁଲି ଯାଉଛନ୍ତି । ତାପରେ କୌଶଳରେ କେତେ ସାଧୁତା ପ୍ରକାଶ କରେ ମନ୍ତ୍ରୀ ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ସବୁ ଖବର କରି ଆଣି ଆପଣା ପ୍ରାସାଦରେ ଗୋଡ଼ା କରି ରଖିଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଯେମିତି ପତ୍ନୀ ଛୁଟି ପାଇ ଘୋଡ଼ା ବେଗ ଧରି 'ଗୁଣୀ' ଅର୍ଥାତ୍ ଆପଣାର ପତ୍ନୀଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ । ତାହାପରେ ଭିକାରୀ ବେଶରେ ଯାଇ ଆପଣା ପ୍ରାଚୀରେ ଛୁରୀ ଧରାଇ ଦେଲେ । ତାଙ୍କ ହାତ ଦେଖି ପତ୍ନୀ ସେହି ଛୁରୀ ଟି । ଆପଣା ପ୍ରାଚୀରେ ବାହାର ହେଲେ । ରାଜା ଆସି ଗୁଣୀଙ୍କୁ ଘରେ ଦେଖି ଥିବା ଦେଖି ସେ ମଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଅନେକ ଗୁଣୀଙ୍କୁ ବୈଧବ୍ୟ ଦଶାକୁ ପଡ଼ିଲ । ସେମାନେ କହନ୍ତି କହିଲେ "ଘୋଡ଼ାଟି ମନ୍ଦ ଘୋଡ଼ା ଆଣି ବାନ୍ଧ", ରାଜାଙ୍କୁ ଜାଣିବାକୁ? ଅନେକ ଗୁଣୀ ବିଧବା ହେଲେ ଏହା ଘୋଡ଼ା ଆଉ 'ଘନ୍ତି'

Vide: TALES OF ORISSA by G. PRAHARAJ PART II
PAGE 79; SAHADA SUNDARI - VOL. I - OLD EDITI...
BOLE HUNTI - VOL I - PAGE 3 - NEW)

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ କାରଣ ଜଣାନାହିଁ - ମନ୍ତ୍ରୀ କନ୍ଦ ଦେବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥିଲେ ଏଣେ ଅନର୍ଥ ହୋଇଥାଏ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ କିନ୍ତୁ ଶାସନର କଥା ମନ୍ତ୍ରୀ ଏପରି ଭୁଲ କରେ କିପରି? ମୋର ମନେ ହେଉଛି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନରବଳି ଦେଇ ଦେବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମସ୍ତ ମିଳିଥିଲି କିମ୍ବା ସ୍ଥାନାନ୍ତର । ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଆସୁଥିବା ଭିତରେ ଗ୍ରାମ, କରିଜା, ଘୋଡ଼ା, କନ୍ଦରୀ, ଗଞ୍ଜି, ବଳ ଗାଡ଼ିମାନ, ଧାନ ବୋଝରା ଇତ୍ୟାଦି ଜଣିବା ଦ୍ୱାରା ଆଉ ଗୋଟିଏ ନରବଳି ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ରହିଥିଲା । ତା ନହେଲେ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପରି ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ ଯଦିଓ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଏପରି ଭୁଲ ସମ୍ଭବ ପର ନୁହେଁ ।

ଉପର ଲିଖିତ ଆଲୋଚନାକୁ ଆପଣ କି ଦୀକ୍ଷା ପାଉଛନ୍ତି? ବା କଣ ବୁଝିଲେ? କିଛି ନୁହେଁ । କେବଳ ଭୁଲ କଥା । ତାହାହେଲେ ଶାସ୍ତ୍ରିକ ଯଦି କିଛି ବୁଝି ଥାଆନ୍ତି ତେବେ ଏତିକାରୁ କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ କରିବାକୁ ପାଠକ ମାନଙ୍କୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତୁ ।

Digitized by srujanika@gmail.com

କୁଙ୍କୁମ -

ଶିଳ୍ପୀ - ଶ୍ରୀମତୀ ବିନୁ ମହାପାତ୍ର ।
(ଆର୍ଟ ସ୍କୁଲର ୨ବର୍ଷର ଛାତ୍ରୀ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆମେ କିଏ ?

[illegible] ବିଦେଶରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବା ଏହି ପାତ୍ରଙ୍କୁ ନିଶ୍ଚୟ ଚିହ୍ନି ପାରୁଥିବେ କିଏ ? ଯାହାଙ୍କୁ ଦେଖି ଆପଣ ଚମକି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀ। [illegible] ମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କୁ ଭାରତର କେଉଁ ପ୍ରଦେଶର ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି ?

[illegible] ଆପଣ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତୁ ... ଓଡ଼ିଆ ... ଏ ଓଡ଼ିଆ ଏବଂ ଏ ଓଡ଼ିଆଣୀ। ଆପଣ [illegible] ନାହିଁ ? [illegible] ନିଶ୍ଚୟ। ଆପଣ [illegible] ନିଜକୁ [illegible] ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରକୃତ [illegible] ଆପଣ ଯେମିତି ଦିଶନ୍ତି ସେହିଭଳି ଆପଣ-[illegible]

[illegible] ... ଜାତି, ପୁରୁଣା ଜାତି ବୋଲି [illegible] ... ସେମିତି ପ୍ରାଦେଶିକ [illegible] ... ଆ ମୂରଖ ବୋଲି [illegible] ... ପ୍ରମାଣ କରୁଛନ୍ତି ! [illegible]

କଲମ୍ବ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ମେମୋରିଆଲ ସଂଗ୍ରହ ମ୍ୟୁଜିଅମ୍‌ରେ "Ethnological figures of India" ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କର ମୂର୍ତ୍ତି [illegible] ବୋଲି ଭାରତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶର ନରନାରୀଙ୍କର ମୃଣ୍ମୟ ମୂର୍ତ୍ତି ମାନ ତିଆରି ହୋଇ ରଖାଯାଇଛି। "A pair of Oriyas" ବୋଲି ସେହି ମୂର୍ତ୍ତି ଦୁଇଟି, ଉପର ଚିତ୍ର ତାର ଅବିକଳ ନକଲ।

ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶର ଲୋକମାନେ ଜାମା, କୁର୍ତ୍ତା ପିନ୍ଧିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ [illegible] ଓଡ଼ିଆ [illegible] ଓଡ଼ିଆଣୀ [illegible]

ଓଡ଼ିଆ [illegible] ଓଡ଼ିଆଣୀ [illegible] ଝୁଲା, ଚୁଡ଼ି, [illegible] ମୂର୍ତ୍ତି [illegible] ଓଡ଼ିଆ [illegible]

ଓଡ଼ିଆମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଏପରି ମିଥ୍ୟା ପ୍ରଚାର [illegible] ପ୍ରମାଣ। [illegible] ଓଡ଼ିଆର ପ୍ରକୃତ [illegible] ଉପର ମୂର୍ତ୍ତି ଦୁଇଟିକୁ ବଦଳାଇ ଦେବେ।

[illegible] ମୂର୍ତ୍ତି [illegible] ଓଡ଼ିଆ ବିଷୟରେ ଯେତେବେଳେ [illegible] ଓଡ଼ିଆଙ୍କୁ [illegible] ଅନୁନ୍ନତ ବୋଲି ପ୍ରମାଣ [illegible] ହୋଇଛି। [illegible] ଆକୃତି ନ ହେଉ।

(ଅପ୍ରକାଶିତ —
[illegible])

"[illegible] ..."

[illegible] ସ୍ୱାମୀ [illegible]

"[illegible] ?" [illegible] ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ।

"[illegible] ?

[illegible] ! [illegible] !"

"[illegible]" [illegible]

"[illegible] !" [illegible] ?"

"[illegible]"

"ମା ?"

"[illegible] ?"

"[illegible] ..." [illegible] ...

"[illegible]" [illegible]

[illegible]

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗାନ -

ଆଉ କେତେ ଆରତି...

ଲେଖକ – କାନ୍ତକବି ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ।

●

ଆଉ କେଉଁ ଆଶେ ଆସୁଛନ୍ତି ହେ ସଖା
ଆଜି ଏ ରଜନୀ ଶେଷେ,
ସାଜିତ ହେଉଛି ପୂଜାର ସମ୍ଭାର
ନାହିଁ କିଛି ଆଉ କୋଣେ ।ଘୋଷା।

ସବୁ ରଖି ମୋର ସ୍ମୃତି ହୃଦୟ,
ତୁମ ପୂଜା ଲାଗି କରିଅଛି କ୍ଷୟ,

ଅଞ୍ଜଳି ଭରି ହସୁଟେ ଫୁଲ୍
ସମ୍ପିଛି ତବ ଚରଣେ ।
ଯେତେକ ଅଶ୍ରୁ, ଯେତେକ ହାସ୍ୟ
ଯେତେ ଗୀତ, ଯେତେ ଗୁଣିଶ,
ନିଃଶେଷ କରି ଅଜାଣି ଦେଉଛି
ପ୍ରତିଦାନ ତାର ମାଗି ନି;

ତଥାପି ଯେବେବି ବଳିଅଛି ଆଶା,
ନ ମେଣ୍ଟିଛି ଯେବେ ମୋ ଚେତେଁ ପିପାସା,

ନବବର୍ଷେ ଭରି ସଜାଇ ଦିଅ ହେ
(ମୋତେ) ପୁଣି ନବ-ବଧୂ ବେଶେ ।

କବିତା -

ତେଉ ଉଲ୍ଲର ଗାଥା

ଲେଖକ – ଶ୍ରୀ ବେଣୁଧର ରାଉତ, ବି.ଏ (ଅନର୍ସ)

●

ତେଉ ତେଲର ତରୁଣ ବ୍ୟଥା ଆଜି
ନୀଳ ସ୍ୱପନେ ଜଡ଼ାଇ ଯାଇଛି ଅଲ୍ଗୋନସ୍ – ଅରଣ୍ୟ ତେଳ ମାଳି;
ଶୀତଳ ନିଦେ ଶିଥିଳ ହୁଏ ଶିକାର ଲୋଭୀ ଅସ୍ଥି ଭୁଜ ଧାରେ,
ସଙ୍କୁଚିତ – ଗୁଧ୍ର ଯାଏଁ ସଂଶୟହୀନ – ଉଗ୍ର ଲୋଭୀ ଦେହ । ୪।

ପାଶରେ ଏକ ମଗ୍ନ ସୋତ – ମାସ୍ତୁଲର ଗୃହେ
ଟମ୍ କକାର ପରୋଣୀ ଯେଉଁ ନିଗ୍ରୋ ଅବା ଜୁଲୁର ଛାଡି ଯାଇ
ଦୁଇଟ ଜଣେ ଆମେରିକୀୟ ଦାସ ବଣିକ – ତିଅର ମସ୍ତକେ
ଆଲୋକରେ ଅଚିହ୍ନି ଭିତି ପ୍ରବାଳ କୀଟ ଲୁକେ;
ଉପରେ ତାର ଶୀର୍ଣ୍ଣ ଏକ ଶୁଷ୍କର ପରଣ । ।୧।

ଆଲ୍ଗୋନସ-ହିଂସ୍ର ଆଉ ଏକଟି ପାଏ ନୀଳ ସ୍ୱପନେ ନାହିଁ;
ଏକଟି ଶେଷ ଶୁଷ୍କ ତାଳେ ଦୀର୍ଘ ଶ୍ୱାସ ଶତ;
ଏକଟି ହୁଏ କୁଣି ପାଣିର ମରମେ ଶତ ମିଥ୍ୟା ଅଥଚ ସାଚ;
ଏକଟି ଜିନ – ସ୍ତୁମ୍ଭ ଉଠି ଆକାଶେ ସମସ୍ତ ଭୂମି
ଆଲ୍ଗୋନ୍କ୍ୱିନ୍ ହ୍ରଦେ ତୋଳିଛି ଚିତ୍ରକାର ଅମିଷର ଆଶ୍ରୁ;
ଜଷ୍ଣ ପାଇ ଭେଳିଏ ଆଉ ମେରୀର ମୋହ ସୃଷ୍ଟି
ଅଛିକି ପୁଣି ଶୋଲୀର ଜାକି ମନ । ।୨।

ସମଦ୍ର ଓ ଦାର୍ଘସ୍ତୁଏ ଗୁସ୍ତେ
ନିଗ୍ରୋ ଅବା ଜୁଲୁର ଗୁଡ଼େ ଆମେରିକୀୟ ଦାସ ବଣିକ ମୁଦ୍ରତୋଳି
ମରଣ ପାରେ ପୋଡ଼ି ନାହିଁ? – ତୁହେଁ କେବଳ ହାତ ।
ତଥାପି ଆଜି ଜୀବନ ନାହିଁ କେତେ !
ଏକଟି ଜାଣେ ତେଉ ତେଳର ବ୍ୟଥା
ମୋଧୂଳି ପରି ସ୍ନିଗ୍ଧ ଆଉ ଦୀପ୍ତ ଓଝଅର । ।୩।

●

* Tom Thompson ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରକାର ଥିଲେ । ସେ ଏହି ହ୍ରଦ Algonquin Park ରେ ବର୍ଷିକୁ ବର୍ଷ ଛବି କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଶୋଚନୀୟ ମୃତ୍ୟୁ ବିଷୟରେ । କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ସେହି ହ୍ରଦରେ ତାଙ୍କ ମୃତଦେହ ମିଳିଥିଲା ।

Digitized by srujanika@gmail.com

ଆଶା

ଲେଖିକା ଶ୍ରୀମତୀ ଗୀତା ଦେବୀ

ସ୍ନିଗ୍ଧ ଗୋଧୂଳିର ଶେଷ ଆଲୁଅ ଲିଭି ଲିଭି ଆସୁଛି । ଦୂରଁ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରକୃତିର ଅଙ୍ଗରୁ ଅନେକାଳ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ବୁକୁ ଭିତରେ ଆଲୋଡ଼ନ ଶେଷ ତରଙ୍ଗକୁ ନିସ୍ତବ୍ଧ କରିଦିଏ । ଆକାଶର ନୀଳ ବକ୍ଷରେ ପ୍ରକୃତି ଶୁଭ୍ର ବଳାକା ମାଳା ଆକାଶ ଶ୍ୟାମଳ ପରିଷ୍କୁ ଅଧିକ ସୁନ୍ଦର କରୁଛି ଆଉ ପ୍ରକୃତିର ଅନିନ୍ଦ୍ୟତାକୁ ନିଜକୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଓ ଅନ୍ୟକୁ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ । ଅନେକ ଶ୍ରୀ ସହିତ ସମୁଦ୍ରରେ ବାସ କରନ୍ତି "ତାଙ୍କର କୂଳେ ନିଶ୍ଚେ ନା । ନୀଳଗିରି ସାଗର ଜାଗ୍ରତ ଜାଗ୍ରତ ଆଜି କେତେ ଆଛି । ... ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ବୁକୁ ଭିତରୁ ପଥରର ଠଣ୍ ଠଣ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ ପଥଗୁଡ଼ା ଯାକେ ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ।

ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ଅନ୍ତରର ଚାନ୍ଦଗୁଡ଼ା, ତାରାଗୁଡ଼ା ଓ ଜହ୍ନ ସବୁ ଶୁଣନ୍ତି । ତାରି ଭିତରେ ବସି ରହିଥାଏ କଳାକୁମାର । ସେ ଯେଉଁଠାରେ ବସିଥାଏ ଏକ କଳାକୁଞ୍ଜ । ସମସ୍ତଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ସେ କୁଞ୍ଜରେ । ଶ୍ରାନ୍ତ କ୍ଳାନ୍ତ, ଗାଢ଼ ସମସ୍ତଙ୍କ ପ୍ରାଣର ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ସମାନ । ସେ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଏକ ନୀଳ ବସନ୍ତ । ହାତରେ ତାର ନିହାଣ ଓ ହାତୁଡ଼ି - ସେ ପ୍ରତିମା ଗଢ଼େ । ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ଅଟଳତା ସେ ପାଇନଥାଏ । ସେ ଉତ୍କଳର ଶିଳ୍ପୀ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ ଯା ଯୁଗ ଯୁଗର ମାନବକୁ ଦେଖା ଯାଉଥିବା ପାଇଁ ଯେଉଁଠାରେ ତାଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନ ଅଭିସାର ଜାଗ୍ରତ କରିଥିଲେ ଓ ସେହି ସମୟରେ ପ୍ରକୃତି ମାଗେ କଥା ଅନୁରାଗରେ ଚଳନ୍ତି ଶୁଣି କରି ଦେଉଥିଲା ।

କଳାକୁମାର କେତେଦିନ ତାର ହୃଦୟରୁ ପ୍ରତିମା ଗଢ଼ି ପାରିଲାନି । ସେ ହାତ ଆଉ ନାହିଁ, ନିର୍ଜୀବ ପାଷାଣରେ ରୂପଦାନ କରିଥିଲା । ତାର କଳାକୁଞ୍ଜ ବଡ଼ ଶ୍ରୀହୀନ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ଗୁମ୍ଫା ଭିତରୁ ଠଣ୍ ଠଣ୍ ଶବ୍ଦ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଆଉ ଶୁଭୁ ନଥିଲା । ତାର ମନ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ନିହାଣ ହାତୁଡ଼ି ପୋଖରୀ ଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ସ୍ରୋତରେ ଭାସି ଦେଲା ଓ ବାଲୁକା ହୋଇ ରହିଲା ତାର ଜୀବନରେ । ସେ ଭାବିଲା ଯେ ରୂପଦାନ ନିର୍ଜୀବ ପାଷାଣ ପାଇଁ । ସେ ପ୍ରତିମା ଗଢ଼ିବ, ତାର ବାପ ପୂର୍ବ ପୁରୁଷଙ୍କର ଗର୍ବ ଗୌରବ । କିନ୍ତୁ ତାର ହୃଦୟ ହୋଇ ପାରିଲାନି । ହଠାତ୍ ତାର ଆଖି ପଡ଼ିଲା କବିତା ଉପରେ । କବିତା ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ଏକ ସାନ

କବିତାର ଦୈବ ଶ୍ରୀ ଭରି ଆସେ କଳାକାର କଳାକାରକୁ ନିତି । ସେତେବେଳେ ସାଗର ପାଣିରୁ ଧୂଆଁ ବାହାରୁଥିବା ଭଳି ଲହରୀକୁ ଉଠେ ଓ ଯାଏ ନାଚିଉଠେ ସମସ୍ତ ଆଲୁଅର ବନ୍ଧ ବାଜି ଉଠେ, କବିତା ଚାଲିଯାଏ ଯାଏ ଚକିତ ହୋଇ ।

କଳାକୁମାର ପ୍ରାଣବନ୍ତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ଡାକିଲା କବିତାକୁ । ତାକୁ ଡାକି ସେ ତାର କଳାକୁଞ୍ଜ ଦେଖାଇଲା । ତାକୁ ନିତି ଦେଖିବାକୁ ଆସିବାକୁ କହିଲା ।

ପୁଣି ପଥରର ଠଣ୍ ଠଣ୍ ଶବ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ଅନନ୍ତ ନୀରବତାକୁ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଭଙ୍ଗ କରିଦେଲା । କଳାକୁମାରକୁ ପଥର ନିଜ ହୃଦୟ ଶୁଣିଲେ । ସେତେବେଳେ କବିତାକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇଥାଏ । ଦିନ ହେଲେ କବିତା ଆସେ - ସେ ପୁଣି ତାର ପ୍ରତିମା ଗଢ଼ାରେ ଲାଗିପଡ଼େ । କବିତା ଆନନ୍ଦ ଦିଏ କଳାକୁମାରର ଶକ୍ତିକୁ ନୂଆ ଦିଗକୁ - ନିହାଣ ହାତୁଡ଼ିର ଜୋରରେ ତାର ପ୍ରତିଭା ନାଚି ଉଠେ ଯାକି ରହୁଥାଏ । କବିତା ଆନନ୍ଦ ପାଏ ।

ପ୍ରତିମା ଗଢ଼ା ସରିଲା । କଳାକୁମାର ତାର ପୂର୍ବ ପୁରୁଷର ନାମ ରଖିବ । ପୁରୀ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, କୋଣାର୍କର କଳାଠାରୁ ସେ ଆହୁରି ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରର କଳା ସୃଷ୍ଟି କରିବ । ଦିନରାତି, ସୁବିଧାରେ, ତାର ସେଇ ସ୍ୱପ୍ନ । କବିତାର କଳାକୁଞ୍ଜର ଆନନ୍ଦ ଦେଖି ହୋଇ ଉଠିଲା ।

କଳାକୁମାର ଦେଖେ ତାର ପ୍ରତିମାକୁ । ତାର ହୃଦୟ ନାଚି ଉଠେ । ଅତି ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିମା !! କେବଳ ପ୍ରତିମାର ମୁହଁ ଗଢ଼ା ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଲା । କଳାକୁମାର ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ - କବିତାକୁ । ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତ ହେଲେ କିନ୍ତୁ କବିତା ଆସିଲାନି ତାହାକୁ । କଳାକୁମାରର ହୃଦୟ ଅସ୍ଥିର ହୋଇ ଉଠିଲା । ସେ ସେହିପରି ନିହାଣ ହାତୁଡ଼ି ଧରି ବସି ରହିଥାଏ ତାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିମା ପାଖରେ । ପ୍ରକୃତିର ଅନ୍ଧକାର ଓ ନୀରବତା ପୁଣି ଚନ୍ଦ୍ରଭାଗାର ବୁକୁକୁ ଆଚ୍ଛାଦିତ କଲା । ପୁଣି ସୂର୍ଯ୍ୟ ଉଦୟ ହେଲା । କଳାକୁମାର ଦେଖିଲା କବିତା ତୁଳି ତୁଳି ଆସୁଛି - କଳାକୁମାର ତାର ପୂର୍ବଦିନର ନ ଆସିବାର କାରଣ ପଚାରିଲା । କବିତା କହିଲା କାଲି ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଦୂରରୁ କିଏ ଆସି ଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସାଥିରେ ତାର ମା ବାପ ତାକୁ ଆଉ

(ଶେଷାଂଶ ୨୨ ପୃଷ୍ଠାରେ)

Digitized by srujanika@gmail.com

ଗଳ୍ପ—

ପାହାଡ଼ ଓ ଝରଣା

ଲେଖକ—
ଶ୍ରୀ ଜଗଦୀଶ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି।

ପାହାଡ଼ରେ ଝରଣ ପଥର ଅଛି ଆଉ ଅଛି ସେ ସାଥେ ସାଥେ କଲ୍ଲୋଳିନୀର ମଧୁ ଗୁଞ୍ଜନ-ଧ୍ୱନି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ—

"ବିଧୁ" — "ବିଧୁ"

ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ ଅତି ଅଧିକଥର ଡାକି ଦେଲେଣି ଜୋରରେ ଅଭିଯୋଗ ଶୁଣିବାକୁ ପାଉନାହାନ୍ତି ତାଙ୍କର ବିଧୁର ଅଭିଯୋଗଟା ସବୁଠୁ ଗୁରୁତର। ଅର୍ଥାତ ବିଧୁ ଆଜି ସକାଳ ପରଠୁ ଆଜି ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେଇନି।

"ବିଧୁ ...."। ସରିତା ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ଦୁଇଟ କିଛି ଶୋଇବ ଅନିର୍ବାଣ୍ୟ ଆଶଙ୍କାରେ ଆଶଙ୍କା କରି ଶାନ୍ତ ଉଠିଲେ।

"ଏ ଯାଉ, ଡାକି ଆଣ ବିଧୁକୁ"

ସପାଙ୍ଗ ... ସପାଙ୍ଗ .... ଶେଷରେ ଓ ବିଧୁର ସୁଖ ଶାନ୍ତି ଭାଙ୍ଗିଲା, ସାତ ବରଷର ସୁଖ ବିଧୁର କଅଁଳ ଦେହ ଉପରେ।

"ମୋ ଏଣେ ପାଗଳ ହୋଇ ଯାଉଚ କାଁ କଣ? ବିଲୁଆର ଦୋଷ ଅଛି କି ଜାଣେ ......" ସରିତା ବାହା ଦେବାକୁ ଆସି ମହିଳା ଭିଆ ହେଲେ। ତାଙ୍କ ହାତରେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଉପରେ ବାଜିଲା ଶୁଭ ଚିହ୍ନ। ଓଷଧଟା ....

ଅନେକ ଅନୁଯାୟୀ ଶୁଣିବାରୁ ସରିତା ବିଧୁକୁ କୋଳରେ ଶୁଆଇଦେବାକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ।

\+ + + +

ସରିତା ଏକ ବାଳିକା ଉଦ୍ୟାନର ପୁରସ୍କୃତ କଳ୍ପନା ନେଇ ଏ ଘରେ ଗୋଡ ଦେଇଥିଲେ ତେଣୁ ଦଶଟି ବର୍ଷ ଆଗେ—

ଏହା ଭିତରେ ପୁତୁ, ବିଧୁ, ବିନୁ, ଶୁଭ ଏମିତି ଅନେକ ଶିଶୁ ମୁଖ ତାଙ୍କର ସଂସାରକୁ ସବୁଜ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି।

ଏ ଘରେ ସରିତା ଗୋଡ ଦେଲା ଦିନୁ, ଧନ, ଜନ ଗୋପ, ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଅଶେଷରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁଙ୍କର, ଏହା କଥା—

ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଯେତେବେଳେ ଶୁଭ ସେତେବେଳେ ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ ସରିତାଙ୍କର ରୂପଗୁଣର ଏକାନ୍ତ ମୁଗ୍ଧ, ଶୁଣାଇ ହୃଦୟ ମନରେ ଭାବୁ ଦେଇଛି ସେତେବେଳେ ଗୋଟି ଗୋଟି ହୋଇ ଶୁଣେଇ ସୁଖଦୀପ ସରିତାଙ୍କର ଶୋକ ଦୂରି ତାଙ୍କର ସଂସାରକୁ ସୁନ୍ଦର କରି ତୋଳିଲେ।

ସରିତା ମା— ସମସ୍ତ ସ୍ନେହ ଓ ବାତ୍ସଲ୍ୟର ସ୍ନିଗ୍ଧ ସ୍ପର୍ଶ ଦେଇ ସେ ମାତୃତ୍ୱର ଅଭିମାନ ଓ ଆନନ୍ଦରେ ଭରି ରହିଛନ୍ତି – ସେଥିରେ ତାଙ୍କର ହୃଦୟର ସ୍ନେହ ଭିକ୍ଷାର ବଳିଦାନ ଶୋଭନର ସଙ୍ଗି ଖୋଜ ନୀଳା ଦେଖି ଦେଖନ୍ତି – ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ ଭାବନ୍ତି ସେ ଅଦ୍ଭୁତ ବିଶ୍ୱ ହେଉଛନ୍ତି – ଦର୍ଶନର ଗଭୀର କାହିଁକି ବିଧୁଙ୍କ ଜାଣେ ଶୁଣେ ତୁଳି ହୃଦୟରେ।

ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସବୁ ଶିଶୁଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପିତୃ ହୃଦୟର ଅପାର ସ୍ନେହ ଦେଉଛନ୍ତି – ଶୁଣିଛନ୍ତି ଶିଶୁଙ୍କର ଖେଳା ଧୂଳିର ପ୍ରତିଯୋଗରେ ତାଙ୍କର ନିଃସନ୍ତାନକୁ ସରସ କରିବାକୁ..

ଅଜଣା ପ୍ରମତ୍ତେ ଏକି ଉଠିଛନ୍ତି ସରିତାଙ୍କ କୋଳକୁ – ତାଙ୍କର ପାଖରେ ସନ୍ତାନଙ୍କର ଏତେ କିଛି ଅଭିଯୋଗ .... ଅଭିମାନ।

\+ + + +

ବିଧୁକୁ ସନ୍ଧ୍ୟାକୁ ଆସିଲି ଜର। ଗୁହିର ନିଶୁନତା ଭଙ୍ଗ କରି ହୋଇ ଉଠୁଛି ଓଟା ସପାଙ୍ଗ ସପାଙ୍ଗ ସରିତାଙ୍କର ଦୁଃଖ ଭରିବ କଲ୍ୟାଣରେ ଅନୁଭବ ଉଲ୍ଲସିତ ହୋଇ ଉଠୁଛି।

ପାଖରେ ହୃଦୟ ଆସନରେ ଶୋଇଛନ୍ତି ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ—

"ଝିଁ ଝିଁ ବାସର କି ନିଷ୍ଠୁର ହୃଦୟ" କବିତାଙ୍କର ଭାବନା ଦୋହଲୁଛି—

ଶାନ୍ତ ଘଡିରେ ବାଜିଲା ଚାରିଟା—

ପାଖରେ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅ ଜଳି ଉଠିଲା ... ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ ଚଉକି ବିକି ସାହାଣି ଅଛିଲେ ଓ ଦରଜା ଖୋଲିବାକୁ ହାତ ବଢାଇଲେ ....

"ଏତେ ରାତିରେ ସିଏ କିଏ ଆସେ ?"

"ଡାକ୍ତର ବାବୁ" ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବାବୁ କହିଲେ .. କଥା କହୁଣୁ

"ନାଁ ଡାକିବାକୁ ଯିବ" ସରିତା ହାତ ଧରି ଶ୍ରୀମନ୍ତ ବାବୁଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଣିଲେ .... ଦିନ୍ଦେ ବସିଲେ ବିଧୁର ବିଛଣାକୁ ଲାଗି ... ଶ୍ରୀମନ୍ତବାବୁ ବିଧୁର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ହାତ ବୁଲାଇ କହିଲେ, "ବିଧୁକୁ ଭାରି ଜର, ନାଁ ?"

ନିଷ୍ଠୁର ହୃଦୟ ହୃଦୟ ତାଙ୍କର ଉଠିଲାଣି ....ସେହି ଗାଲ ଉପରେ ଦୁଇ ସଦିଲ ଦୁଇଧାର ଲୁହ। ବିଧୁର ଗୋଡ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ କହିଲେ ସେ— "ତମକୁ ବୋଲୁଛି ତୁମି ଶୁଣ ସରିତା — ବାସ୍ତବିକ ଆଉ ହୃଦୟ ତମର ......"

ସରିତାଙ୍କର ଭାବନ ଦେବାକୁ ଯଥା ନ ଥିଲା କେବଳ ସୁନ୍ଦର ଚାହାଣୀ ଯଥାରେ ସେ ତାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦେଇ ଦେଲେ

\+ + + +

ପାହାଡ଼ର ମାନବ ବୁକୁରେ ଝରଣାର ଅଶ୍ରୁ କଲ୍ଲୋଳ – ପାହାଡ଼ ଧୀରେ ଧୀରେ ପାଣି ସାଉଁଟି ଅପୂର୍ବ ସମ୍ପଦ .. . ..

Digitized by srujanika@gmail.com

ସିନେମା

"ମୁଁ ସିନେମାରେ ମିଶିବାକୁ ଚାହେଁ । ଅଭିନେତା ହେବାକୁ ଚାହେଁ । ଅଭିନେତା ନ ହୋଇ ପାରିଲେ କାମ କରି ସିନେମା ସେଟ୍‌ରେ କିମ୍ବା ସାଉଣ୍ଡ ରେକର୍ଡିଂ ଶିଖିବାକୁ ଚାହେଁ ନହେଲେ କୌଣସି ଚାକିରି କରିବାକୁ ଚାହେଁ ।"

ଏହିପରି ଅନେକ ଚିଠି ଆମର ହସ୍ତଗତ ହେଉଛି । ସମସ୍ତଙ୍କର ସିନେମାରେ ମିଶିବାକୁ ଇଚ୍ଛା, ଟଙ୍କା ଆଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା। ଅଭିନେତା ନ ହୋଇ ପାରିଲେ ଅନ୍ୟ କିଛି କାମ କରିବା ଇଚ୍ଛା ।

ଏ ଚିଠିଗୁଡ଼ିକରୁ ଠିକ୍ ଜଣାପଡୁନି ଲେଖକ ପ୍ରକୃତରେ କଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସହରର ଆକର୍ଷଣ ତାଙ୍କୁ ଟାଣୁଛି ନା ସିନେମାର ରୂପ ଅଭିଳାଷ ତାଙ୍କୁ ଟାଣୁଛି ନା କିଛି ଚାକିରି ଲୋଭ ତାଙ୍କର ଲୋଭ । ଯେ ଯାହାହେଉ ଅଭିଳାଷ କିନ୍ତୁ ରୂପ । ସହର ଜୀବନର ସୁଖ ଆଶା ହେଉ, ସିନେମା ଅଭିନେତା ମାନଙ୍କର ବୈଚିତ୍ର୍ୟମୟ ଜୀବନର କଳ୍ପନା ହେଉ ବା ଜୀବନରେ ବଡ ହେବାର ଆକାଂକ୍ଷା ହେଉ ତାଙ୍କୁ ଏହା ମୁଗ୍ଧ କରୁଛି । ଟଙ୍କା ଯାଇ ସେହି ଆକାଂକ୍ଷା ପୂରଣ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । ଏ ଆଶା ଅନେକଙ୍କ ମନରେ ସୁଖ ବୋଧ ଦେଇ ଦିଏ, ଅନେକ ଆସନ୍ତି – କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥଳରେ ପ୍ରକୃତ ଫଳାଫଳ କଣ ହୁଏ ମୁଁ ଲେଖୁଛି। ଆମ ଲୋକରେ ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ମନରେ ଏ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ସାମାନ୍ୟ ଧାରଣା ଆଣି ଦେବ ।

ଆକାଂକ୍ଷା କଣ? ସିନେମାରେ ଯଦି ନହୁଏ ତେବେ ଅନ୍ୟ କିଛି ଚାକିରି କରିବେ ବୋଲି ପତ୍ରଦାତା କାହିଁକି ଲେଖନ୍ତି? ଉଦରର ପରୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ସେ ଟଙ୍କା ଆଣିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ନା ଜୀବନର ଅଭିଳାଷ ପୂରଣ କରିବା ପାଇଁ? ଆମର ଦୁର୍ବଳତା ଏଇଠି । ଆମ ଜୀବନର ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ନାହିଁ । ଆମର ଆକାଂକ୍ଷା ନାହିଁ । ଆମେ ଜୀବନକୁ କେବଳ ନେବାକୁ ଚାହୁଁ, ଯେ କୌଣସି ଉପାୟରେ । ଗୋଟିଏ ନହେଲେ ଅନ୍ୟଟି, ଅନ୍ୟଟି ନହେଲେ ଅନ୍ୟଟି । ଏଇ ହେଉଛି ଆମର ଆକାଂକ୍ଷା ! ସିନେମାର ରୂପେଲି ପର୍ଦ୍ଦା ଉପରେ ଛବି ଆମକୁ ମୋହିତ କରିଛି, ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ସେଇ ରାସ୍ତାରେ ଆପଣାକୁ ପରଖ କରିବାକୁ ଚାହୁଁ ।

ଏଇ ସିନେମାରେ ମିଶିବା ଇଚ୍ଛାଟା ଯେ କେବଳ ଓଡ଼ିଆ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଥାଏ, ମୁଁ ସେ କଥା କହୁନି । ବମ୍ବେକୁ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟହ ଏହିପରି ଭାରତର ସବୁ ପ୍ରଦେଶରୁ ବହୁ ଯୁବକ ରୂପ ଆଶା ନେଇ ବାହି ଯାଇ ଥାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଦଶା ହୁଏ କଣ? ସିନେମାରେ ମିଶିବା ତ ଦୂରର କଥା କୌଣସି ନିର୍ମାତା ବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ସାକ୍ଷାତ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରେନା । କୌଣସି ଷ୍ଟୁଡିଓର ଫାଟକ ପାଖରୁ ଘର ଘର ବୁଲି ଫେରନ୍ତି । କାହାରିକୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ମିଳେନି । ସେ ବା ସାକ୍ଷାତ ପାଏ ସେ ପାଏ ତାଚ୍ଛଲ୍ୟ ଓ ଘୃଣା । ବାଧ୍ୟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଫେରି ଯିବାକୁ ପଡେ । ଖାଇବା ପାଏ, ଘର ପାଏ, ଏପରିକି ଆତ୍ମହତ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଘଟେ କି ପାଞ୍ଚରେ । ଅନେକ ଯେଉଁ କେତେ ସିନେମାରେ କାମ ପାଆନ୍ତି କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଅଭିନେତାର ଭାଗ ନୁହେଁ, ଏକ୍‌ଷ୍ଟ୍ରା ରୂପରେ ଛୋଟ ଛୋଟ କାମ ଅର୍ଥାତ ଜନତା ଭିତରେ ଜଣେ ହୋଇ ଛିଡ଼ା ହେବା । ଅନେକ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ – ଡାଇରେକ୍ଟରର ଭାବେ ମଧ୍ୟ କାମ ପାଆନ୍ତି । ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡାଇରେକ୍ଟରର ଅର୍ଥ କଣ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ନ ଜାଣି ଭାବନ୍ତି ବଡ଼ ଚାକିରି ହୋଇଥିବ! ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଡାଇରେକ୍ଟର ମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଚିତ୍ରର ନିର୍ଦ୍ଦେଶନରେ ସାହାଯ୍ୟ କରନ୍ତି କିମ୍ବା ଅଭିନେତାଙ୍କୁ ଅଭିନୟ ଶିଖାନ୍ତି । ତାଙ୍କର କାମ ସାଧାରଣତଃ ଗୋଟିଏ 'କେରାଣୀ' ର

ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଚିତ୍ରତାରକା ସୁରେୟା

Digitized by srujanika@gmail.com

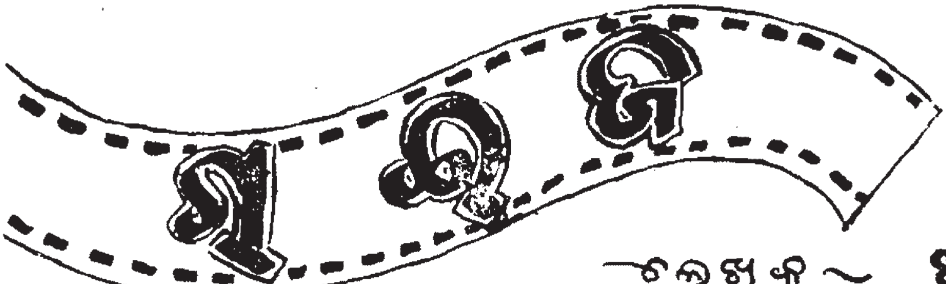

ଲେଖକ ~ ଶ୍ରୀ ଧୀରେନ୍ ଦାଶ

କାମ ପରି । ସେହିଭଳି ଜିନିଷପତ୍ର ଏବଂ ପୋଷାକ ଯୋଗାଡ଼ କରିବା, ଅଭିନେତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ରୂପ କରିବା, କାଠ ମାରି ବଜାଇବା ପ୍ରଭୃତି ଏମାନଙ୍କର କାମ । ଏମାନଙ୍କର ଦରମା ମଧ୍ୟ ଅତି ସାମାନ୍ୟ । ଅଧିକାଂଶ ସ୍ଥଳରେ ଏହି କାମଗୁଡିକ ଅସ୍ଥାୟୀ ଥାଏ ଅର୍ଥାତ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିତ୍ରର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଦରମା ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏ କଥା ସିନେମା ଏକ୍ଷ୍ଟ୍ରାଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ମାନଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଯୋଜ୍ୟ । ସିନେମା ମହଲରେ ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇଗୋଟି ସ୍ତର ଥାଏ । ଏମାନେ ତଳିଆ ସ୍ତରରେ ଯାଆନ୍ତି । ସବୁ ପ୍ରକାର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଏ । ଏହିଦଳ ଭିତରେ କେବଳ ନିଜକୁ ଗୁଜରି ନେବାକୁ ସୁବିଧାକୁ ନିଏ ଅସୁବିଧା ଦୁଃଖ ଭୋଗ ସେହି ହେତୁରୁ ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ଭୋଗ ଅଛେ ।

★ କିପରି ଲୋକ ସିନେମାରେ ଭଲ କାମ ପାଆନ୍ତି ?

ସିନେମାରେ ଏକ ଅଭିନେତାର କାମ ନାହିଁ, ଏତେ ସହଜରେ ମିଳେନି ଯେତେ ସହଜ ମନେହୁଏ । ଦେଖାଯାଇଛି ଭାରତରେ ସିନେମା ଶିଳ୍ପର ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୈଶବ ଅବସ୍ଥା କହିବି । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେ ଅଭିନେତା ନାମ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନୀ ପଢ଼ିଲେ ଆମେ ବେଶ୍ ବୁଝି ପାରିବା ଯେ ସିନେମାରେ ଭଲ କାମ ପାଇବା ଏତେ ସହଜ ନୁହେଁ ।

ସିନେମାରେ ଅଭିନେତା ହେବାପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ଦରକାର ଆକର୍ଷଣୀୟ ଚେହେରା ଅଭିନୟ ଓ ନୃତ୍ୟ ସଂଯୋଗ ହେବାର । ଏହି ଗୁଣଗୁଡ଼ିକ ଏହିପରି ଗୁଣଠାରୁ ବେଶୀ ଦରକାର ଭାରତୀୟ ସିନେମା ଜଗତରେ ଏ ଗୁଣ କାମ ଦିଏ ନାହିଁ । କଣ ତେବେ କାମ ଦିଏ ?

★ ଧନ — ଯାହାର ଯଥେଷ୍ଟ ଧନ ଅଛି ତାଙ୍କ କଥା ନ କହିବା ଭଲ । ସେ ନିଜେ ଅର୍ଥ କରି ଭଲ ଅଭିନେତା ଆଦି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, କ୍ୟାମେରାମ୍ୟାନ୍ ସବୁ କିଣି ଆଣି ପାରିବେ । ଭାରତରେ ତାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଯଥେଷ୍ଟ ।

★ ସୁପାରିସ୍ — ଭାରତୀୟ ସିନେମା ମହଲରେ ଏହି ଉପାୟର ପ୍ରଚଳନ ବେଶୀ । ଯେଉଁମାନଙ୍କର ସୁପାରିସର ଜୋର ଅଛି ବା ଯେଉଁ ମାନଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟ, ବନ୍ଧୁ, ସିନେମାରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନେ ଯେତେ ଅଯୋଗ୍ୟ ହେଲେ ବି ସହଜରେ କାମ ପାଇ ପାଆନ୍ତି ।

★ ସିନେମାରେ ଅଭିନୟ ପାଇଁ କାହାରି ପରୀକ୍ଷା ନିଆଯାଏନି । ସ୍ଥୂଳତଃ ଯେପରି କୌଣସି ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର ନାହିଁ ଯେ କି ଅଭିନେତା ମନୋନୀତ କରିବେ । ଆମର ସିନେମାର ବଡ଼ ଗୁଣୀଆ ମାନେ ଆପଣାର ଲୋକଙ୍କୁ ମନୋନୀତ କରନ୍ତି ।

★ ନାରୀ — ଅନେକ ବ୍ୟକ୍ତି ନାରୀ ମାନଙ୍କ ଯୋଗୁଁ ସିନେମାରେ ପଶି ପାରିଛନ୍ତି । ଯାହାର ଯଦି ସୁନ୍ଦରୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛି କିମ୍ବା କୌଣସି ପରିଚିତ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଛି ତାହାକୁ କିଛି ଅର୍ଥଦାତା ବା ନିର୍ମାତାଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ କରାଇ ପାରିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ସିନେମାରେ ସହଜରେ ପଶି ପାରିବ । ଯଦ୍ୟପି ଅପ୍ରକାଶିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବହୁତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି ।

ଏହାଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ ଯେଉଁମାନେ ସିନେମାରେ କାମ କରିଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥିର ଓ ତାଙ୍କର ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅଛି । ବହୁ ବର୍ଷର ଚେଷ୍ଟା ପରେ ସେମାନେ ଆଗକୁ ଆସିପାରିଛନ୍ତି । ସିନେମାରେ ମିଶିବାକୁ ଯେଉଁମାନେ ଚାହାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଏ ସବୁ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ।

★ ନୂଆ ତାରକା
ଅନୁ ପାଲ

Digitized by srujanika@gmail.com

ପ୍ରବନ୍ଧ—

ଶ୍ରମିକ-ମାଲିକ ସହଯୋଗ

ଲେଖକ—ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁ ମିଶ୍ର, ବି.ଏ.

ଯେପରି ସମାଜକୁ ଗଠନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସାଧନରେ ସମାନ ଦରକାର ଅଛି, ସେହିପରି ଶିଳ୍ପକ୍ଷେତ୍ରରେ ମାଲିକ ଓ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ ଦାବୀଗୁଡ଼ିକରେ ସମତା ରହିବା ଦରକାର ସେଥିପାଇଁ ଏହା ଆଜି ସାଧାରଣ ସମସ୍ୟା। ମାଲିକ, ଶ୍ରମିକ ଓ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବନ୍ଧ ତାହା ଯାହା କରିବ ତାହା ସହଯୋଗ ମୂଳକ ହେବା ଉଚିତ। ଶିଳ୍ପର ସାଧାରଣ ଅର୍ଥ ମୂଳଧନ ଓ ଶ୍ରମିକର ଶ୍ରମର ଉତ୍ପାଦକ ଶକ୍ତି। ଆମ୍ଭେମାନେ ଏହି ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବ୍ୟବହାରକର୍ତ୍ତା। ଏହି ଶିଳ୍ପଜାତଦ୍ରବ୍ୟ ମାଲ, କଞ୍ଚାମାଲ, ପରିଶ୍ରମ ଓ ମୂଳଧନର ସଂଯୋଗରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥାଏ।

ମାଲିକ ଓ ଶ୍ରମିକ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗର ଅଭାବ କେତେ ଗୁରୁତର କାରଣରୁ ହୋଇଥାଏ। ଶ୍ରମିକ, କେଉଁ ମଜୁରୀ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାଏ, ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଅଧିକ ମଜୁରୀ ଓ ଅଳ୍ପ ସମୟ କାର୍ଯ୍ୟ। ମାଲିକ, ଯେଉଁ ମୂଳଧନ ଖଟାଇ ବ୍ୟବସାୟ ଚଳାଇଥାଏ ତାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯେତେ କମ୍ ମଜୁରୀ ଶ୍ରମିକକୁ ଦିଆଯାଇପାରେ ଓ ଯେତେ ଅଧିକ ଲାଭ ମିଳିପାରେ। ଏହି ଦୁଇ ମୂଳ ନୀତି ବିପରୀତ ହେତୁ ମାଲିକ ଓ ଶ୍ରମିକ ମଧ୍ୟରେ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଥାଏ। ଏହି ଦୁଇ ନୀତି ଏପରି ବିରୁଦ୍ଧାତ୍ମକ ଯେ ଏମାନଙ୍କ ସଂଯୋଗ ପ୍ରାୟ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ।

ଏହାର କେତେକ ସମାଧାନ ହୋଇପାରେ — ମାଲିକ ଓ ଶ୍ରମିକ ମଧ୍ୟରେ ପରିଷଦମାନଙ୍କର ସ୍ଥାପନ। ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକର ମାଲିକ, ଶ୍ରମିକ ଓ ଶିଳ୍ପ ଉତ୍ପାଦନ ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ରହିବେ। ଏହା ଫଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସହଯୋଗ। ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକର ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ ଆର୍ଥିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁଁ କାରଣ ପରିଷଦଗୁଡ଼ିକ ସମୟ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସମୟର ଦର ଅନୁସାରେ ଶିଳ୍ପଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟର ଶ୍ରମିକର ମଜୁରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ହେବ।

କୌଣସି କାରଖାନାରେ ଯେତେ ଅଧିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରେ, ସେହି ଦ୍ରବ୍ୟ ସେତେ ଶସ୍ତା ହୋଇଥାଏ। ତାହା ଯେତେ ସୁନ୍ଦର ଓ ଯେତେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ, ବ୍ୟବହାରକାରୀମାନଙ୍କୁ ସେତେ ଆକର୍ଷିତ କରିଥାଏ। ପ୍ରତ୍ୟେକ କାରଖାନାର ମୂଳମନ୍ତ୍ର - ଉନ୍ନତି। ଏହି ଉନ୍ନତି କେବଳ ମାଲିକ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ହାତରେ ନୁହେଁ —ମାଲିକଙ୍କୁ ଶ୍ରମିକର ସହାୟତା ଲୋଡ଼ା ପଡ଼ିବ ଓ ବ୍ୟବହାରକାରୀ ବା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ସହାନୁଭୂତି ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ।

ଆଜିକାଲି ମାଲିକ-ଶ୍ରମିକ ସମସ୍ୟା ଅତି ଜଟିଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି। ମାଲିକର ଯେପରି ଶ୍ରମିକ ପ୍ରତି କେତେ ଗୁରୁତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଛି ସେହିପରି ଶ୍ରମିକର ମାଲିକ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ କେତେ ଗୁରୁତର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅଛି। ମାଲିକ ମାନେ ଭାବିଥାଆନ୍ତି ଯେପରି କାରଖାନା ଅର୍ଥରେ ବ୍ୟବସାୟ ହୋଇଥାଏ, ସେହିପରି ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କୁ ମଜୁରୀ ଦେବାରେ ଚଳିଯିବ। ମାତ୍ର ତାହା ଭୁଲ। ଯଦିଓ ମାଲିକର ମୂଳଧନ ତଥାପି ଶ୍ରମିକର ଉତ୍ପାଦନ ଦ୍ରବ୍ୟ ରୂପରେ ଲାଗିଥାଏ ଯାହା ଅଛି କାରଣ ଉତ୍ପାଦନରେ ତାର ଭାଗ ମୂଳ ଧନ ଏବଂ କେବଳ ମୂଳଧନ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ପାରିବ ନାହିଁ। ମାଲିକ ନିଜ ଟଙ୍କାରେ ଗଚ୍ଛିତ ମୂଳଧନ ସବୁ ଉତ୍ପାଦନରେ ନିୟୋଜିତ କରେ ଆଉ ଶ୍ରମିକ ନିଜର ଶକ୍ତିଦେଇ ସେହି ମୂଳଧନର କାରବାର ବୃଦ୍ଧି କରେ। ସେ ମାଲିକପାଇଁ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ ତାହା ମାଲିକର ସାମାନ୍ୟ ପାରିଶ୍ରମିକ ମଜୁରୀ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ - ସେ ମାଲିକ ପାଇଁରେ ମଧ୍ୟ ସେହି ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନା କାରଖାନାରେ ଜଣେ ଭାଗୀଦାର। ମାଲିକ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧିକୁ ଶ୍ରମିକର ଏହି ଦାବୀକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିବା ଉପେକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରେ ଓ ଶ୍ରମିକ ନିଜ ଦାବୀକୁ ନ୍ୟାୟ୍ୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କରେ। ଏହି ଦୁଇ ଚେଷ୍ଟାରେ ସଂଘର୍ଷ ହୋଇଥାଏ। ଏହି ସଂଘର୍ଷକୁ ମେଣ୍ଟାଇବା ସୁବିଧା କଷ୍ଟକର ଯୋଗି ଏହାର ଏକମାତ୍ର ସମାଧାନ —— ମାଲିକ ଓ ଶ୍ରମିକର ସହଯୋଗ ଓ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରତ୍ୟେକର ଉନ୍ନତି ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା। ସହଯୋଗ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଏକ ଅଙ୍ଗ। ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟ ଏହାର ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ସଂଘର୍ଷ କରିବା ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ସହଯୋଗ ଭାବନାର ସେତେ ଅଭାବ ହେବ ଅଧିକ। ଆମ୍ଭେମାନେ ଯେତେ ଅଧିକ ସହଯୋଗ କରିବା ସେତିକି ଏକତା ପାଇବା ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ସାଧନ କରି ପାରିବା। ସତ୍ୟ ଏବଂ ନିଷ୍ଠାପର ସମସ୍ତ ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ ହେଲେ ଶ୍ରମିକ, ମାଲିକ ଏବଂ ଦେଶର ସମସ୍ତଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ସାଧିତ ହେବ।

"ବାପା, ଆଜି ମାଷ୍ଟ୍ରେ କହୁଥିଲେ ଯେ ଆମେ ଦୁନିଆକୁ ଆସିଛୁ ପରୋପକାର କରିବା ପାଇଁ।"
"ହଁ ରେ ପୁଅ ସେ କଥା ସତ"
"ତେବେ ଅନ୍ୟମାନେ ଆସିଛନ୍ତି କୋଉଥିପାଇଁ ?"

Digitized by srujanika@gmail.com

ଏହି ଚିତ୍ରଟି କାଶିମ୍ ରଜ୍‌ଭୀ →

ରଜାକାର

ଲେଖକ- ଶ୍ରୀ ବିନୋଦ ରାଉତରାୟ ।

ହାଇଦ୍ରାବାଦର ଧ୍ୱଂସକାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ମିଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦାୟୀ । ଦଳଗତ ବିବାଦ ସୃଷ୍ଟି କରି, ରଜାକାର ଦଳଗଢ଼ି ନିଜେ ଏଙ୍କୁ ଦାଙ୍ଗାରେ ହତ୍ୟା, ଅତ୍ୟାଚାର, ଅନାଚାର ଓ ପ୍ରବଞ୍ଚନାର ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ଗିରଫଦରେ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ତଥା ଭାରତରେ ଶାନ୍ତି ଆସିଛି ।

କାଶିମ୍ ରଜ୍‌ଭୀଙ୍କର ଜନ୍ମ ଯୁକ୍ତ ପ୍ରଦେଶରେ – 'ଏଟା' ଜିଲ୍ଲାର କିଲ୍‌ସାନ୍ ଗାଁରେ । ରଜ୍‌ଭୀଙ୍କ ପିତା 'ଏଟା' ଜିଲ୍ଲାର କିରାଣୀ ଥିଲେ । ରଜ୍‌ଭୀ ଆଲିଗଡ଼ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ୧୯୨୯ ରେ ଓକିଲାତି ପାସ୍ କରିଥିଲେ । ତାପରେ ଅଳ୍ପ ଦିନ ମାତ୍ର ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ରେଳକମ୍ପାନୀରେ ସୁପରଭାଇଜର ହେଲେ କିନ୍ତୁ ସେଠାରୁ ତାଙ୍କୁ ଶୀଘ୍ର ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତାପରେ ସେ 'ଏଟା'ରେ ଗୋଟିଏ ହୋଟେଲ ଖୋଲିଲେ କିନ୍ତୁ ବ୍ୟବସାୟ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେଲା ନାହିଁ । ସେଠାରୁ ଆସି ଏଲୁରାବାଦରେ ଚଳିଆ ଓକିଲାତି ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଏ କାମରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଉନ୍ନତି ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ତେଣୁ ସେ କିଛି କାମ ପାଇଁ ହାଇଦ୍ରାବାଦ ଆସିଲେ । ଏଠାରେ ସେ ବୋଧହୁଏ ନିଶ୍ଚିତ କଲେ ଯେ ସେ କୌଣସି ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବସାୟ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହନ୍ତି । କୌଶଳକ୍ରମେ ମଜଲିସ୍ ଏ-ଇତ୍ତିହାଦ୍-ଉଲ୍-ମୁସଲିମିନ୍‌ର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ରଜାକାର ଦଳଗଢ଼ି, ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ, ଲୁଟତରା, ଲୋଟିପିଟିରେ ନିଜର ଜୀବନ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଶେଷରେ ସେ ହେଲେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ମୁଖ୍ୟ । ଏଣୁ ହେଲେ । ଗୋଷ୍ଠୀ ଗୁଣ୍ଡା, ବଦମାସ ଉତ୍କଟ ଲୋକ ତାଙ୍କ ସୁଖ୍ୟାତି ତାଙ୍କର ଉପାସକ ହେଲେ ।

ରଜ୍‌ଭୀଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଅନୁଗତଙ୍କୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ପରାସ୍ତ କରିବେ ଓ ଦିଲ୍ଲୀର ଲାଲ୍‌ଦୁର୍ଗକୁ ଆସିବେ । ତାଙ୍କର କାମନା ଏକପ୍ରକାର ପୂରଣ ହେଲା – ସିଏ ଘୋଷଣ ହୋଇ ଆସିଲେ ।

କେତେକ ଲୋକ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆଣିଛନ୍ତି ଯେ ରଜ୍‌ଭୀଙ୍କୁ ଲୋହାର ପିଞ୍ଜରାରେ ପୁରାଇ, ଏବଂ ଦେଶବ୍ୟାପି ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ନିଆ ହୋଇ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାହେଉ । ଏହି ଉପାୟରେ ଟିକେଟ୍ କରି ଯେତେ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାହେବ ସେହି ଟଙ୍କା ହାଇଦ୍ରାବାଦର ଶରଣାର୍ଥୀମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଦିଆଯିବ ।

ରଜ୍‌ଭୀ ମଦ ପିଅନ୍ତି ନାହିଁ ଓ ବିଳାସକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏତିକି ସେ ଡିଆଁକି ଖାଦ୍ୟରେ ପ୍ରିୟ, ସେ କୁଆଡେ ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଭକ୍ତ ।

ରଜାକାର, ରଜାକାର,
ତୋର ଅବିଚାରେ ନିଜାମ ରାଜ୍ୟ ହୋଇଲା ଶୋଣିତ ହ୍ରଦ ।
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଶୋଣିତର ପାନେ ତୃପ୍ତ ହେଲୁ କି ଆଜି ?
ଦୃପ୍ତ ଉଠିଲୁ କି ତୋର ଅନାଚାର ବାଧା ବନ୍ଧନ କାଟି ?
ତୁଷ୍ଟ ହେଲୁ କି ହତ୍ୟାଭି ତୋହର ? ପୁଷ୍ଟ ହେଲୁ କି ଦଳ ?
ଏ ସ୍ଥାନ ତେଣୁ କାହା ଲାଗି କଲୁ ? ଆଜକୁ କି ଶୁଭ ଦିନ ?

ରଜାକାର, ରଜାକାର,
ନିଜାମ୍ର ଜନତା ଅସ୍ଥି, ମଜ୍ଜା, ରକ୍ତ ପିଇ ଅଜଗର !!!
ସବୁ ଅନାଚାର, ସବୁ ଅତ୍ୟାଚାର ଦିନ ଦେଇ ତୋଳିମଥା,
ନିର୍ଭୀକ ଆଜି ବିଦାରି ଉଠିଲ କହେ ସତ୍ୟଯୁଗ କଥା,
ଗାନ୍ଧି ଭାରତ ... ଭାରତ ଗାନ୍ଧି, ଅର୍ଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱ –
ଜାଗିଛି, ଜାଗୁଛି, ଜାଗିବ ପରେ ମନେକି ଯେବେହେଁ ନାହିଁ ?

ରଜାକାର, ରଜାକାର,
ଧୂର୍ଜଟୀ ସମ ଜାଗିଛି ଭାରତ, ସତେ ଯେ ସଂହାର ।
ବର୍ବର ଯୁଗ, ନରକ ଯାତନା, ପାପପଙ୍କିଳ ତାପଗ୍ଲାନି,
ଭସ୍ମାକାରରେ ଲେଖୁଛି ତାହାର ସୀମା, ଜେତ୍ରୀ ବାଣୀ ।
ନୂତନ ସୁଖର ଦୃଷ୍ଟି ସେ ଦେଇ, ସ୍ୱର୍ଗାଳୟ ଶୁଭ ଭାଷା,
ଶୁଣୁ ବନ୍ଧୁହେ ଅକ୍ଷୟ ଯେଉଁ ସେ ଅନନ୍ତ ଶିଖେଇଛି !!!

Digitized by srujanika@gmail.com

ସମ୍ପାଦକ

- ହାତଲେଖା ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଆମର ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରଥମ ଅଭିଜ୍ଞତା, ସେଥିପାଇଁ ଛାପାରେ ଅନେକ ଦୋଷ ରହିଯାଇଛି। ଆସନ୍ତା ସଂଖ୍ୟାରେ ସେସବୁ ଦୂର କରିବୁ।
- ଲେଖକ ଲେଖିକାଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ ୧୫ ତାରିଖ ପୂର୍ବରୁ ଲେଖା ପଠାନ୍ତୁ।
- ଯୌତୁକ କୋଠରୀ ଗ୍ରାହକମାନେ ତାଙ୍କର ନିଜେ ଜଣାଇ ଦିଅନ୍ତୁ, ଲେଖା ଯଦି ପଠାଇବେ ଆମେ ଛାପିବୁ।

ପାଷାଣ—
(ପୂର୍ବ ପୃଷ୍ଠାର ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ)

ଜୀବନ ଆଶା ଛାଡି ଦେଇ ନଥିଲେ। କଳାକୁମାର ଲଳିତା ପାଖକୁ କେବେ ଆସିବାର କାରଣ ଜାଣିଥିଲେ ତାଙ୍କର ପରିବାରରୁ ପଳାଇଥିଲେ। ପୁଣି ସେ ପ୍ରତିମା ଗଢା ଆରମ୍ଭ କଲେ।

ଆଉ ଅଳ୍ପଦିନରେ ପ୍ରତିମା ଗଢା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ। କଳାକୁମାର ପ୍ରତିମାକୁ ଦେଖେ ଓ ଲଳିତାକୁ ଦେଖେ। ଯେଉଁ ଜୀବନ ଦେଖିଥାଏ ଲଳିତାର ଅବୟବ ଓ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ତାହା ପୁଣି ଉଠିଛି ସେହି ନିର୍ଜୀବ ପାଷାଣ ଦେହରେ।

ଲଳିତାର ଆସିବାର କିଛି ଦିନ ପରେ ହୋଇଗଲେ କଳାକୁମାର ବଡ ବିବ୍ରତ ହୋଇ ପଡେ। ଦିନ, ରାତି ହୋଇ ସମସ୍ତ ଗତି ଯାଏ, ତା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଳାକୁମାରର ନିଃଶ୍ୱାସ, ହାତୁଡି ଆଦି ଶୀଘ୍ର ଗତିରେ କାମ କରିଯାଏ। ଗୋଟିଏ ଦିନ ଆଲୁଅରେ କଳାକୁମାର ପାଷାଣ ପ୍ରତିମାକୁ ଲଳିତା ବୋଲି ଭାବିବସେ।

ତେଣୁ ଆଜିଦିନ ପ୍ରତିମା ଗଢା ଶେଷ ହେବ। କଳାକୁମାରକୁ ଖୁସିରେ ନିଦ ନାହିଁ। ଲଳିତା ଆସିଲେ ସେ ଆଜି ତାର ପ୍ରତିମାରେ ତାର କଳାଶିଳ୍ପର ଶେଷ ସ୍ପର୍ଶ ଦେବ। ସେ ଅପେକ୍ଷା କଲା କିନ୍ତୁ ... ଲଳିତା ଆସିଲାନି। ଦିନେ ଗଲା, ଦି ଦିନ ଗଲା, କଳାକୁମାର ଆଉ ବସି ପାରିଲାନି - ସେ ଦୌଡିଲା ଶ୍ମଶାନ ଆଡକୁ ପହଞ୍ଚିଲା ଲଳିତାର ଘର ଆଡକୁ। ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ଲଳିତାର ମଶାଣି ଓ ଦେଖିଲା ଲଳିତାର ଚିତା ହୋଇ ଯାଉଛି।

\+ + +

ଆଜି ବି ଶ୍ମଶାନର ପଶ୍ଚିମ ଦିଗରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବି ଏକ ଅସମାପ୍ତ ପାଷାଣ ପ୍ରତିମା ପଡି ରହିଛି। ପ୍ରକୃତିର ଝଡ ବର୍ଷା ତାର କଳାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଇଛି। ଯେଉଁମାନେ ସେ ପ୍ରତିମାକୁ ଦେଖନ୍ତି ସେମାନେ ଏକ ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରତିମା ବୋଲି କହନ୍ତି। ଅସମାପ୍ତ କୌଣସି ଶ୍ମଶାନରେ ଯେପରି କଳାର କାର୍ଯ୍ୟ ଆଉ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେନି।

କୋଣାର୍କ

ଲେଖକ—
ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର ଏମ୍.ଏ.

ମଧୁମୟ ନିଶାଥର ସମୁଦ୍ର ଶୃଙ୍ଗାର,
କେଉଁ ଦିନ ସୁନ ତଟେ ଦେଖିଥିଲୁ ଦୁର୍ବାର,
ସଦାନନ୍ଦ ସାଗର ଚନ୍ଦ୍ରଶ୍ରୀ ଲଳିତ,
ରୁକ୍ଷ ଶିଳା ଦେହେ ଏଥି ହୋଇଛି ମୁଦ୍ରିତ।
"ଆମ୍ରବନ ମୁକୁଳର ଗନ୍ଧେ ଚଞ୍ଚଳ,
ପଲ୍ଲବିତ ତରୁଲତା ଶ୍ୟାମଳ ଶୀତଳ,
ରକ୍ତାକାଶ ତଳେ ଶୋଭାଶୀତ ପଦ୍ମବନ,
ଅଧଫୁଟା କଳିକାର ଅନିନ୍ଦ୍ୟ ଯୌବନ।
ପୁଣି ସେହି ଶିଳାସ୍ତରେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀର ଛାୟା,
ଜଟାଧାରୀ ଭକ୍ତଦଳ ପ୍ରୀତି ପୁଣ୍ୟ ତୋଷା,
ପୁଲକିତ ମନପ୍ରାଣ ଭକ୍ତିର ହିଲ୍ଲୋଳ,
ବୈରାଗୀର ଶିଳ୍ପେ ଭରା ଶିଳା କଳେବର,
ପ୍ରଥମେ ପ୍ରକୃତି, ପରେ ରତି ଉପଭୋଗ,
ରତି ପରେ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟରେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ସଂଯୋଗ।
ମଣିଷରେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବୟସର ସ୍ତର,
ଚିତ୍ର କରି ଯାଇଅଛି କୋଣାର୍କ ଶିଳାରେ।

କୁଙ୍କୁମ-

'ଶରୀରକୁ ସୁସ୍ଥ ରଖନ୍ତୁ ।' (ବେତାର)

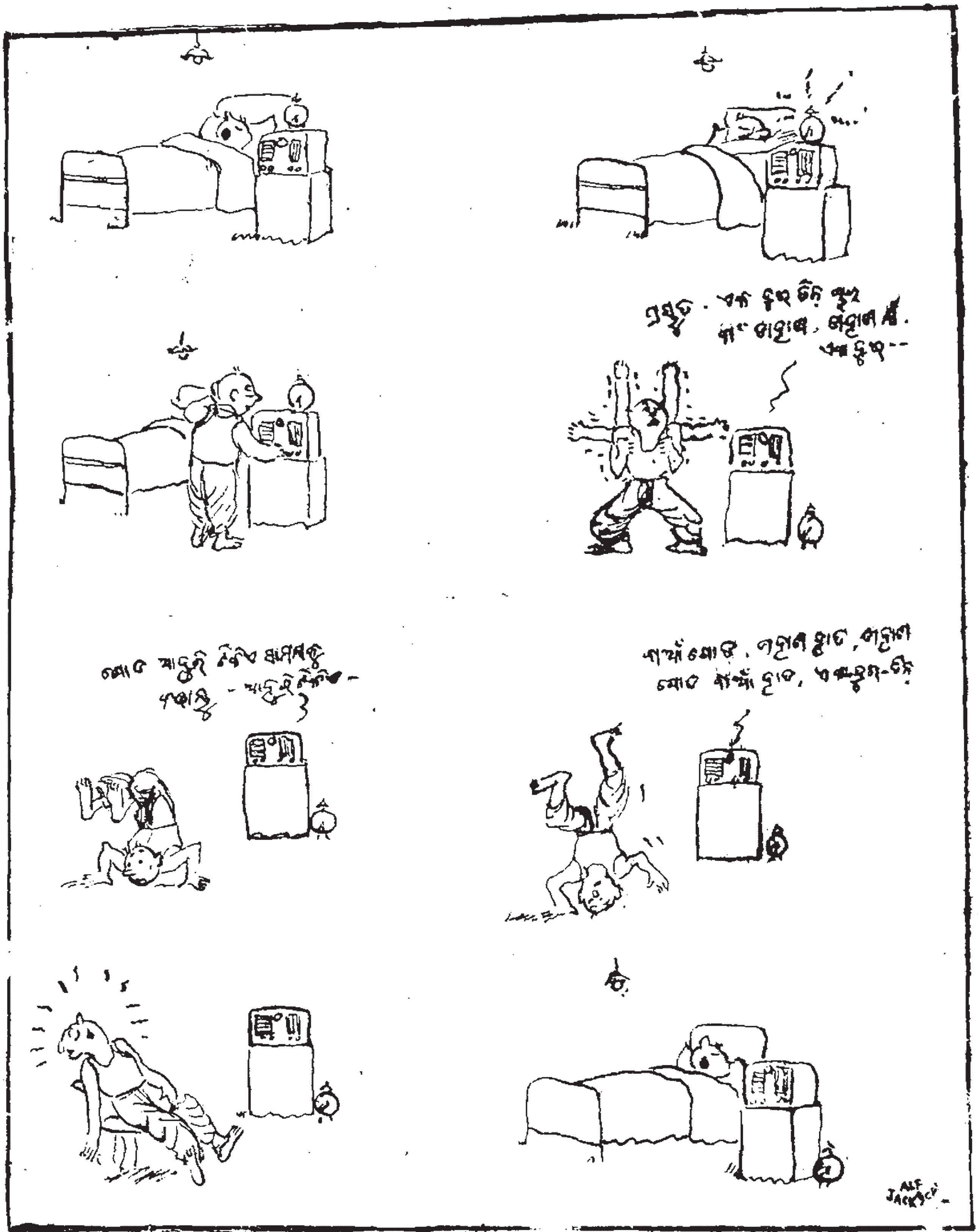

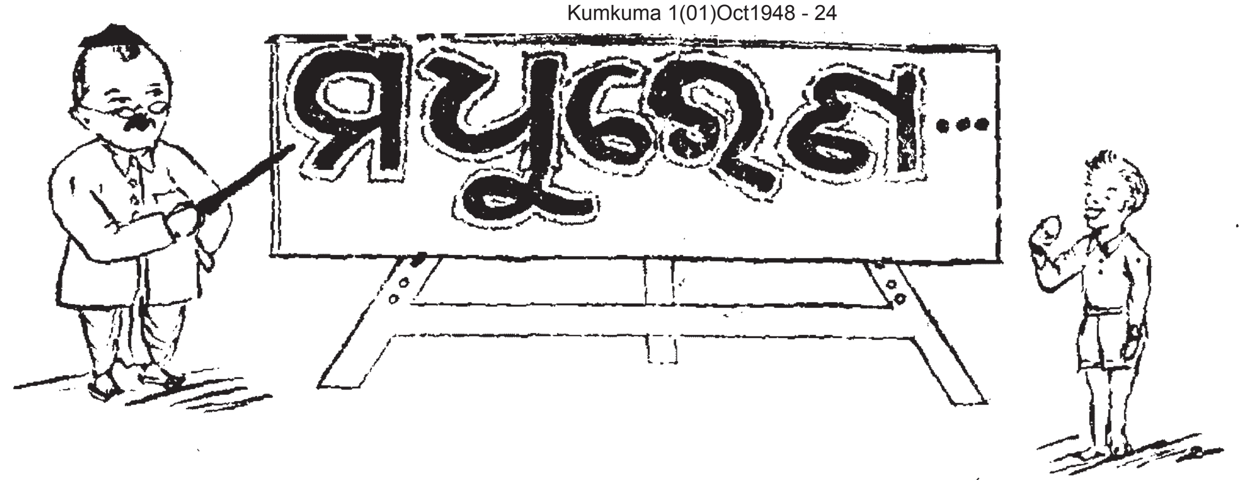

ମାଷ୍ଟ୍ରେ ପଚାରିଲେ, "ବାବୁ ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ନାଥ, କହ ତ ଏକାର ଏ ଯୋଗ କେତେ ହେବ?" ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ କହିଲା, "ମାଷ୍ଟ୍ରେ, ମୁଁ ଜାଣିନି।"

"ଆଚ୍ଛା ଘୁଷୁରା ଧରିବା ପାଇଁ ଲୋକେ ଗାଡ଼ରେ କଣ ରଖନ୍ତି?"

"ଘୁଷା ଜନ୍ତୁ"

"ନା-ନା- କୋଉ ଜିନିଷ ଦେଖିଲ?"

"କୁକୁର"

"ନା-ନା" ମାଷ୍ଟ୍ରେ ... ହାତରେ ଦୁଇଟି ବହିକୁ ବସାଇ କିନ୍ତୁ ସେଠି ... ଗୋଟିଏ ଗାଡ଼ି ଉପରେ ବିଲେଇଟିଏ ବସିଥିଲା ଦେଖାଇ ସେ ପିଲାକୁ ଡାକି କହିଲେ, "ଗାଡ଼ି ଉପରେ ବସିଛି ସେଇ ଜନ୍ତୁଟି ... ?"

"... ମାଷ୍ଟ୍ରେ"

"... ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ, କହ ତ ଏକାର ଏ ଯୋଗ କେତେ ହେବ?"

"ଦୁଇ ମାଷ୍ଟ୍ରେ, ... ମାସାଏର ... "

●

"... 'ପାନ୍ଥଶାଳା' ଏକବଚନ ନା ବହୁବଚନ?"

"... , ... ଏକବଚନ କିନ୍ତୁ ... ଆଉକୁ ବହୁବଚନ।"

●

"ଆଚ୍ଛା 'ବିଶ୍ୱାସ' ବୋଲି ଶବ୍ଦ ଲଗାଇ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟ କର।"

"ମୁଁ ... ଦିନେ ... ଆଜି ବିଶ୍ୱାସ ... ।"

●

ଶିକ୍ଷକ— "ତମ ଭିତରୁ କେହି କହିପାରିବ, ରକ୍ତ ... ଆହୁରି ... ଶକ୍ତି ... କେହି ଅଛି କି?"

ଛାତ୍ର— "ସାର, ମୁଁ କହିବି।"

... — "କହ"

... — "... ଚାକା"

●

"... , କଣ କରୁଛ? ..."

"... ସାର, ମୁଁ ତ ... କଥା ... ।"

●

ବହିବିକ୍ରେତା— "ଏ ବହିଟି କିଅନ୍ତୁ, ... ଦରକାରୀ ବହି, ଆପଣଙ୍କର ଅଧା କାମ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ କରିଦେବ।"

ଛାତ୍ର— "ବେଶ୍ ତ, ତେବେ ମତେ ଦିଟା ଦିଅନ୍ତୁ।"

●

ବାପ— "ତୋ ସ୍କୁଲ ରିପୋର୍ଟରେ ମୁଁ ଜମା ଖୁସି ନୁହେଁ।"

ପୁଅ— "ମୁଁ ଜାଣେ ତମେ ଖୁସି ହେବନି, ମୁଁ ସେଇକଥା ମାଷ୍ଟରଙ୍କୁ କହିଲି, ତେବେ ବି ସେ ରିପୋର୍ଟଟା ପଠେଇଲେ।"

●

ଶିକ୍ଷକ— "ଆଚ୍ଛା ତମେ କହିପାରିବ, ସାର୍ ଆଇଜାକ୍ ନିଉଟନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଆଉଟିଏ ପଡ଼ିବାରୁ ତାଙ୍କ ମନରେ କି ଭାବ ଜାତ ହେଲା?"

ଛାତ୍ର— "ସେ ଖୁବ ଖୁସି ହେଲେ ଯେ ସେଇଟା ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ... ଅଛି ନାହିଁ।"

●

ଶିକ୍ଷକ— "ଏମିତି କଣ ତମ ଭିତରେ କିଛି ... ନାହିଁ ଯାହା ତମେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଠାରୁ ବେଶି ଭଲ କରିପାରିବ?"

ଛାତ୍ର— "ଅଛି ସାର୍।"

ଶିକ୍ଷକ— "କଣ?"

ଛାତ୍ର— "ମୁଁ ମୋ ଆପଣା ହାତଲେଖା ସବୁଠୁ ଭଲ ପଢ଼ିପାରିବି।"

●

ଶିକ୍ଷକ— (ଶ୍ୟାମକୁ ପଡ଼ିଯାଇ କାନ୍ଦିବାର ଦେଖି) "ନା- ସେମିତି କାନ୍ଦିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ। ପଡ଼ିଯାଇ ଗଣ୍ଡିଆ ହେଲେ ଖୁଦା ବଳେ କାନ୍ଦିବ ନାହିଁ।"

ଶ୍ୟାମ— (... କରି) "ତେବେ କାନ ହେଲେ କୋଉଥି ପାଇଁ?"

●

"... ବିଷୟରେ ... କଣ ଜାଣ?"

"... "

●

ଶିକ୍ଷକ— "କେହି ... ସ୍କୁଲ ... ପାଦରେ ... ତାକୁ କଣ ବୋଲି କୁହାଯିବ?"

ଛାତ୍ର— "ସ୍କୁଲ ମାଷ୍ଟର"

●

Digitized by srujanika@gmail.com